

Хто куди, а «Самопоміч» — із зали

У кожного свій клопіт: поки одна фракція вимагає арешту Новинського, інша хоче розслідування відставки Яценюка
» стор. 4

«На війні стало досить нудно»

Український спецназівець — про реальні втрати на передовій, зарплати контрактників та кому вигідний «заморожений» конфлікт
» стор. 8

«Хорт» на волі

Вінницькі активісти вимагають звільнення політ'язнів в Україні та Росії
» стор. 3

Україна молода

Середа, 7 грудня 2016 року

№ 156 (5149)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,13 грн
1 € = 27,96 грн
1 рос. руб. = 0,3 грн

Туман «ПІД ПРИКРИТТЯМ»

Чи піде у відставку Аваков після «княжицької» трагедії?

» стор. 2

Одного з найбільш заможних урядовців завдяки Революції гідності не вперше хочуть «відставити».

Борис Малишев
експерт «Реанімаційного пакета реформ» та групи
«Поліція під контролем»

«Офіційна версія Нацполції про трагедію у Княжичах, на жаль, непереконалива і нашою багатьох на те, що насправді ця версія прикриває якусь іншу, не дуже присмну для репутації Національної поліції».

МЕДІА ДЛЯ МАС

Не говоритиме і не показуватиме

Журналісти української редакції «Європьюзу» виступають проти її закриття

Катерина БАЧИНСЬКА

На початку тижня стало відомо, що телеканал «Європьюз», який на 28% фінансується саме бюджетом країн ЄС, закриває українську редакцію. Українські журналісти вирішили не залишати цю ситуацію і вийшли на страйк.

Протест, який відбувся на міжнародному телеканалі — це перший інцидент за всю історію існування цього мовника. Журналісти української редакції, що розташована в Ліоні, у штаб-квартирі телеканала «Європьюз», з 13-00 до 17-00 були присутні в редакції, проте відмовилися працювати і виходити в ефір.

За словами протестувальників, це попереджувальний одноденний страйк не лише української редакції, а й іранських та арабських колег. Після закриття української редакції планують закрити також регіональні іранську та арабську. Підтримали протестувальників й інші. Загалом в акції взяли участь до 100 осіб. Представники страйккому налаштовані на те, що в разі відсутності реакції керівництва телеканала страйк матиме продовження, повторення запланували на наступний тиждень.

Працівники української редакції вимагають ознайомлення з деталями контрактів про фінансування мовної служби з боку НТКУ від 2011 року і з InterMediaGroup від 2015 року.

За інформацією українських журналістів, закриття української служби «Європьюзу» відбувається на тлі реорганізації телекомпанії з метою посилення конкурентоздатності та розширення англійської, французької і російської служб. У свою чергу, керівництво мовника причиною закриття української редакції телеканала у квітні наступного року називає брак фінансування. Тим часом українські журналісти заявляють про нерівноцінний розподіл бюджетних коштів між усіма 13 мовними службами каналу «Європьюз».

Народний депутат України Володимир Ар'єв опублікував відкритий лист страйкарів, у якому, серед іншого, йдеться про те, що рішення керівництва Euronews може мати політичне значення. «Звісно, можна говорити, що Euronews є приватна компанія, проте 28% фінансування вона отримує від ЄС. Тому саме ЄС має перевірити, як саме витрачаються кошти і чи рішення про закриття української редакції не є дискримінаційним стосовно української редакції», — зазначив Ар'єв.

Нагадаємо, Euronews — це провідний європейський цілодобовий інформаційний телеканал, заснований у 1993 році, який мовить тринадцятьма мовами. Кабельне, супутникове та ефірне мовлення телекомпанії охоплює понад 350 мільйонів домогосподарств у 155 країнах світу. Українська мовна служба Euronews почала повноцінно працювати у 2011 році. ■

Катерина МАРТИЧ

Юрія Павленка, відомого під псевдонімом «Хорт», учора звільнили з під-варті в залі Апеляційного суду Вінницької області.

Нагадаємо, що два роки тому, 6 грудня, кілька сотень вінницьких активістів штурмували Вінницьку облдержадміністрацію. Один із них — Юрій Павленко — на знак протесту порвав портрет Президента України Петра Порошенка. Вже через два дні його затримали. Цього року, 1 квітня, Вінницький міський суд виніс ухвалу — обмежити волю «Хорта» на чотири роки шість місяців.

Сторона засудженого вимагала скасувати цей вирок. А прокурор — збільшити обмеження волі

Іван БОЙКО

Традиційними обстрілами «привітав» ворог захисників України зі святом — Днем Збройних сил України, яке відзначили 6 грудня. За даними штабу АТО, з цієї нагоди дещо активізувалися бойовики так званої «ЛНР», які посилювали атаки на позиції ЗСУ порівняно з попередніми днями.

Позаминулої доби окупанти обстріляли захисників України 26 разів. І хоча ворог зосередив атаки переважно на мариупольському та донецькому напрямках (зокрема, з мінометів і гранатометів окупанти обстріляли Широкине, Красногорівку, Водяне, Луганське та Опітне), але з мінометів важкого калібру 120 мм бойовики гатили і по позиції ЗСУ на Луганщині.

До речі, селище Опітне, що під окупованим Донецьком, бойовики «полювали» вогнем великокаліберних кулеметів у понеділок. У результаті запеклого бою з ворогом від кулеметної черги в голову загинув досвідчений боєць 128-ї бригади Михайло Покидченко, позивний «Сотник».

«Сьогодні. Втрата. Від нас пішов на небо Воїн. Що вмів воювати. Михайло Покидченко вистояв на Майдані. Добровольцем пішов воювати в ДУК ПС, згодом приєднався до інших закарпатців у нашу бригаду. Мужній, упевнений. Простий і щирий. Світлий. Його життя обірвала коротка черга з ворожого кулемета. Не пробачимо, обіцяємо. Спочивай з миром, Побра-

НА ФРОНТІ

Втрата на свято

Під Донецьком загинув досвідчений український воїн Михайло Покидченко, позивний «Сотник»

тине», — йдеться в повідомленні спільноти 128-ї бригади «Закарпатський Легіон» у «Фейсбуці».

За словами побратимів, уродженець Закарпаття Михайло Покидченко пішов на фронт добровольцем: спочатку потрапив до лав «Правого сектору», де мав позивний «Малий», а згодом підписав контракт із ЗСУ, де й отримав інший позивний — «Сотник».

У бійця залишилися дружина і донька.

До речі, понад 3 тис. силовиків загинули і майже 11 тисяч були поранені за час конфлікту на Донбасі у війні з Росією, починаючи від 2014 року. Про це заявив начальник Генштабу ЗСУ Віктор Муженко.

За його даними, станом на кінець листопада 2016 року загинули 3064 представники силових структур, а ще 10753 було поранено за час збройного конфлікту з російськими окупантами та бойовиками. Із числа загиблих: 2636 — військовослужбовці ЗСУ (при цьому, 2148 — бойові втрати).

Генерал армії Муженко зазначив, що, за розрахунками Генштабу, в разі повномасштабної військової агресії Росії Україна за 10 днів протистояння може

Михайло Покидченко.

втратити близько 10-12 тисяч людей.

«У нас є можливість на сьогодні мінімально адекватно реагувати на всі ці ситуації, але в разі широкомасштабної агресії потрібно збільшувати кількість особового складу військовослужбовців. Ідеться

про формування нових військових частин і розгортання угруповань військ на потенційно небезпечних напрямках», — заявив начальник Генштабу ЗСУ.

За його словами, впроваджено 2016 року ЗСУ поповнилися понад 64 тисячами контрактників. ■

ВІДЛУННЯ

Туман «під прикриттям»

Чи піде у відставку Аваков після «княжицької» трагедії?

Тарас ЗДОРОВИЛО

Трагедія в селі Княжичі в ніч на 4 грудня породжує більше запитань, ніж відповідей. Правоохоронні органи не поспішають із роз'ясненнями, і складається враження, що в цій фатальній історії щось не договориють.

«Офіційна версія Нацполції, на жаль, непереконалива і нашою багатьох на те, що насправді ця версія прикриває якусь іншу, не дуже приємну для репутації Національної поліції», — в ефірі Громадського розмовів експерт «Реанімаційного пакета реформ» та групи «Поліція під контролем» Борис Малишев. За його словами, зокрема, найбільше запитань викликає кіль-

кість куль, випущених правоохоронцями один в одного, а також — чому вдалося так швидко, фактично одразу після перестрілки, затримати «грабіжників».

У Броварах на Київщині на подвір'ї райвідділку поліції вчора прощалися з поліцейськими охорони, які загинули у стрілянині в Княжичах. «У нього поламані пальці, там немає рук. Це, можливо, відбирали пістолет, аби вбити когось його пістолетом», — слова батька загиблого Сергія Орлова процитувала «ТСН». «Ця сволога з КОРДу не пожаліла нікого, знищили й тих хлопців-розвідників. Що це було, як не замітання слідів», — і це думки родичів загиблих. ■

А ТИМ ЧАСОМ...

У Верховній Раді України 5 грудня зареєстровано проект постанови (№ 5041, автором якої є нардеп Сергій Каплін) про звільнення Арсена Авакова з посади міністра внутрішніх справ України. Нагадаємо, що головного правоохоронця вже неодноразово намагалися вибити з крісла за численні гріхи. Це і так звані «рюкзак Авакова», які стали «притчами во язицех» в лютому 2016 року (тоді син Авакова добряче «нагрів» руки на їх продажу до ЗСУ), і звинувачення в наявності «власної армії» у вигляді полку «Азов». Міністри закидають навіть те, що йому вигідні нерозкриті розстріли на Майдані, бо «беркутівці» дружили рядами «перестеатувалися» в «нові» правоохоронні органи.

У цивілізованій країні лише трагічні події, схожі з кривавою бійнею в Княжичах (в якій явно некомпетентно проявили себе силові структури різних відомств), стали б приводом для відставки міністра внутрішніх справ.

ПРАВОСУДДЯ

«Хорт» на волі

Вінницькі активісти вимагають звільнення політ'язнів в Україні та Росії

до семи років.

Судді Апеляційного суду вирішили скасувати запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, звільнити Юрія Павленка та відправити справу на

новий розгляд до суду першої інстанції.

«Я вважаю, що це — політична боротьба і вона триватиме, поки при владі буде Петро Порошенко. Розумію, що тепер я буду в них на гачку.

Мене, звісно, судили не за порваний портрет, — сказав Юрій Павленко після того, як його випустили. — Мене тримали під вартою, щоб не ніс загрози. Тримали для того, щоб зламати, щоб я відмовився від своїх переконань. Але скільки житиму, до того часу відстоюватиму свою думку. Я готовий відповідати за кожен свій вчинок, готовий сидіти у в'язниці до кінця життя за свободу українського народу. Хоч які великі жертви, але боротьба триватиме».

Відразу після судового засідання вінницькі активісти, які підтримували «Хорта», разом зі звільненим влаштували акцію під облдержадміністрацією. Вони вимагають, аби всіх політ'язнів в Україні та Росії звільнили. ■

Валерія НАЛИВАЙКО

Уряд оголосив, що з січня наступного року суттєво підніме зарплати вчителям і лікарям. Так, зараз рівень зарплат учителів без категорії становить 3239 грн., а в 2017 году має піднятися до 4541 грн.

Рівень заробітної платні для деяких учителів нарешті перетне п'ятитисячну позначку, принаймні так обіцяють. На зарплату від 5266 грн. можуть розраховувати вчителі вищої категорії, пообіцяли в МОН. Також будуть надбавки. Тим, хто пройшов сертифікацію, додатково платитимуть щомісяця 20% від посадового окладу. Коли термін дії сертифікату закінчиться, надбавку скасують.

Окрім того, надбавки виплачуватимуть і відповідно до стажу роботи. Учителі, які пропрацювали понад три роки, отримуватимуть додатково 10% від ставки. Понад 10 років — 20%, більше як 20 років — 30%.

«Як відомо, ми піднімаємо всі соцстандарты з 1 грудня 2016 року на 10%. На 2017 рік ми запланували ще три підвищення. Наприклад, учитель першої категорії (11-й тарифний розряд) до кінця наступного року вже буде отримувати 6400 гривень», — заявив Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

Тим часом зарплати українських учителів — одні з найнижчих у Європі. У Польщі вони отримують щонайменше 2 тис. злотих — 12,5 тис. грн., у Чехії — 22 тис. крон — 23 тис. грн., у Франції — 2,5 тис. євро — 69 тис. грн., у Росії — 21 тис. руб. — 9 тис. грн.

На думку економіста Бориса Кушнірука, необхідно мати картину щодо підвищення окладу педагогів на кілька років уперед. Завдяки цьому учитель став би однією з найпрестижніших професій. А якби у законі про освіту прописали, що зарплата вчителя — це дві або три «мінімалки», то у школу йшло б більше молодих спеціалістів після університетів: «Вони знали б: за будь-якої економічної ситуації матимуть дохід у кілька разів вищий мінімального», — наголосив Кушнірук.

ГАМАНЕЦЬ

За межами мінімального

Зарплати вчителів та лікарів стануть конкурентоспроможними?

Престижність професії учителя має визначати і зарплата.
Фото з сайту dpo.ua.

Після Нового року, якщо вірити обіцянкам, зростуть зарплати працівників у галузі охорони здоров'я. Дільничні лікарі, терапевти, фельдшери вищої категорії отримуватимуть від 4,9 до 8,4 тис. грн. — з надбавками. Дільничні лікарі-терапевти вищої категорії отримуватимуть з 1 січня 2017 року приблизно 7000 гривень за місяць, зазначив глава Кабміну.

До речі, у Держстаті зазначили, що найвищі середні зарплати в Україні станом на вересень зафіксовано в авіаційній галузі — 26 тис. 200 грн., у фінансовій, страховій діяльності та галузі телекомунікацій — по 10 тис. грн. Найменший рівень середньої зарплати відзначили у поштарів, кур'єрів — 2900 грн., медиків — 3400 грн. та вчителів — 3900 грн. ■

Олена КАПНІК

РЕЗОНАНС

Російський слід

Міністерство фінансів надало реєстр переселенців у розпорядження колекторської компанії

У рамках проекту щодо верифікації соціальних виплат вимушеним переселенцям Міністерство фінансів надало реєстр тимчасово переміщених осіб колекторській компанії «Дельта М Юкрейн». За словами волонтерки Лесі Литвинової, організація має очевидні зв'язки з Росією. Цей факт удалося встановити після того, як оператори кол-центру від імені міністерства почали обдзвонювати переселенців зі сходу України та уточнювати їхні персональні дані.

Активісти, які юридично допомагають переселенцям, установили, що дзвінки надходили з колекторської компанії «Дельта М Юкрейн». В Україні вона працює вже вісім років. Її центральний офіс розташований у Києві, але має представництва у Москві та Воронежі. За підсумками тендеру, саме цю компанію Мінфін у вересні вибрав як підрядника для проведення верифікації. Колектори виграли відразу два тендери: на телефонну і фі-

зичну перевірку відповідності даних одержувачів соціальної допомоги.

За словами активістки, фінансове відомство наділило приватну компанію повноваженнями, що протирічать законодавству і порушують права людини. Річ у тім, що, за умовами тендеру, до виконання робіт можна залучати третіх осіб. По суті — це ділитися отриманою інформацією з усіма, хто в ній зацікавлений.

«Людей і організацій, зацікавлених в отриманні такого реєстру, за два роки війни

стає все більше і більше. По суті, набір персональних даних переселенців — це і повна база щодо порожнього житла на невідконтрольній території, і список адрес, за якими проживають «вороги молодій республіки», і клондайк для фахівців з афер у галузі ринку житла і землевідведення, і багато іншого», — переконана Леся Литвинова.

Активістка стверджує, що результатом пілотного проекту з верифікації ВПЛ стала втрата контролю над реєстром переселенців, результати якого сьо-

годні спрогнозувати неможливо. Наслідки події при цьому торкнуться не Міністерства фінансів, а громадян, які довірили свої персональні дані державі.

Нагадаємо, держава припинила соціальні виплати громадянам, які проживають на підконтрольній бойовикам території Донбасу, наприкінці 2014-го. Згідно з постановою уряду, жителі зони проведення антитерористичної операції, які хочуть отримати допомогу, повинні зареєструватися як переселенці і жити на підконтрольній Україні території.

За даними СБУ, державний бюджет втрачав близько 1 млрд. грн. на місяць на виплати пенсій фіктивним переселенцям, які реально проживають на невідконтрольній владі територіях у Донецькій і Луганській областях. Після додаткової перевірки Україна перестала виплачувати пенсії 317 тисячам осіб, яких вважали переселенцями. До слова, за офіційними даними, на червень в Україні налічувалося 1,78 мільйона переселенців із Донбасу і з Криму. ■

Дар'я БАВЗАЛУК

ОТАКО!

Молитва онлайн

Львів'янам надали можливість звернутися до Бога через термінал

Абсолютно несподівана послуга тепер доступна до використання жителям Львова. У всіх терміналах міста, окрім оплати та поповнення рахунків, тепер можна замовити... молитву. Як стало відомо «УМ», у терміналах EasyPay можна заплатити за молитву. Така послуга з'явилася місяць тому і доступна на всій території України. Однак після того, як відповідні фото на своїй сторінці у «Фейсбуці» опублікував депутат Львівської міської ради та координатор групи «Варта-1» Ігор Зінкевич, це набуло справжнього резонансу. Львів'яни можуть вибрати, яку саме молитву замовити: за здоров'я, за перемогу над ворогом чи за повернення додому живим. Найімовірніше, така послуга розрахована на воїнів АТО і членів їхніх сімей. Щодо ціни послуги, то містянам пропонують внести від 10 до 4999 грн.

При замовленні молебню за здоров'я або повернення додому живим необхідно

вказати ім'я людини, чия доля не байдужа. А ось при замовленні молитви за перемогу над ворогом у графу з ім'ям треба вписати ініціали ворога. Сплативши послугу, на номер вказаного замовником мобільного телефону прийде смс-повідомлення з підтвердженням. За одну транзакцію можна внести імена максимум п'яти людей, за яких молитимуться. А ось хто саме і де буде молитися згідно із замовленням — невідомо.

Комерціалізація духовної сфери викликала неоднозначну реакцію серед

знайомих із ситуацією. У коментарях до посту Зінкевича користувачі іронізують, цікавлячись, як можна перевірити виконання оплаченої послуги.

«Якщо так справа піде й далі, то чекаємо похорон в онлайн і вінчання по «Вайберу», — написала у «Фейсбуці» львів'янка Грина Солодуха.

До речі, раніше в Росії встановили платіжні автомати, у яких можна замовити молитву. Зазначається, що гроші, переведені через термінал, приймають у храмах Мурманської області. ■

НЕБО В КЛІТИНКУ

Дострокова ходка

Кожен четвертий вінничанин, звільнений за «Законом Савченка», знову сидітиме за ґратами

Катерина МАРТИЧ

Цьогоріч за «законом Савченка» достроково звільнено 350 вінничан. Четверта частина з них уже встигли скоїти повторні злочини, тож знову опиняться за ґратами, в тому числі за вбивства, розбійні напади і зґвалтування.

«У квітні цього року достроково був звільнений уродженець Одеської області, який відбував десятирічне покарання в Піщанській виправній колонії на Вінничині за вбивство. Вже за три дні на волі він убив та зґвалтував двох молодих жінок у Ладжижині», — розповів т.в.о. начальника ГУ Нацполіції у Вінницькій області Юрій Педос.

Тож, на думку керівника вінницької поліції, до так званого «закоу Савченка» необхідно внести зміни та обмежити дострокове звільнення для осіб, що відбувають покарання за тяжкі та особливо тяжкі злочини. Бо, за попередніми підрахунками, в найближчі два роки за «законом Савченка» планують звільнити майже дві тисячі вінничан.

Крім цього, Ю. Педос зазначив, що 60% кримінальних правопорушень на Вінничині складають злочини майнової спрямованості. Третина з них належить до категорії тяжких та особливо тяжких. Загалом із початку року вінницькі поліцейські відреагували на майже 174 тисячі повідомлень від громадян.

За словами керівника вінницької поліції, в порівнянні з минулим роком рівень злочинності в області знизився, в тому числі за рахунок превентивних заходів. Усього ж за рік роботи підрозділи поліції в області затримали понад 340 злочинних груп, до складу яких входило 614 осіб.

А для ефективної роботи поліцейських у Вінниці вирішили посилити патрулювання на автошляхах та організувати мобільні пункти поліції.

«Часто злочини на території області скоюють приїжджі. От, наприклад, затримано двох осіб кавказької національності, які прибули до Вінницької області з метою крадіжок. Вони проникли в помешкання громадян за допомогою відмичок вартістю від 300 до 4000 доларів. Замків, які б вони не могли відкрити, не існувало. Під час однієї з крадіжок, правоохоронці їх затримали», — повідомив керівник вінницької поліції.

Усього ж в області затримали 19 злочинних груп квартирних злодіїв, із яких п'ять були міжрегіональними. Один із недавніх випадків — затримання чотирьох чоловіків, яких підозрюють у низці квартирних крадіжок. Під час огляду особистих речей у них було вилучено велику кількість відмичок, приладів для зламу дверей, засобів зв'язку, тепловізор, бінокль, камуфляжний спецодяг та багато іншого. Крім цього, один із затриманих мав при собі пістолет Макарова, споряджений бойовими патронами, і ствол, розточений під глушник. Усі затримані — приїжджі з Миколаївської та Запорізької областей. Вони затримані вінницькими поліцейськими і на даний час перебувають в ізоляторі. ■

Володимир Омелян
міністр інфраструктури

«Ключове завдання пана Балчуна — це працювати. Політика — це не його, його — це робота та її результат. Поки що очікуваного результату я не бачу».

ПАРЛАМЕНТ

Хто куди, а «Самопоміч» — із зали

У кожного свій клопіт:
поки одна фракція вимагає
арешту Новинського,
інша хоче розслідування
відставки Яценюка

Наталія ЛЕБІДЬ

Головною інтригою парламентського тижня, котрий розпочався вчора, було бюджетне питання. Розглянуть його депутати у «голосувальній» четвер чи ні, наразі неясно. Напередодні Президент України Петро Порошенко терміново прибув із прифронтової зони на засідання фракції БПП, аби виробити зі своїми депутатами спільну позицію по бюджету-2017. У підсумку було вирішено, що Блок Порошенка голосуватиме за державний кошторис. Це означатиме, що парламентарії від найбільшої фракції підтримають податкові зміни щодо соціальних стандартів та збільшення мінімальної заробітної плати. Лишилося тільки, аби за це питання проголосували й інші фракції, аби сукупно законопроект щодо держбюджету набрав мінімум 226 голосів.

Тим часом ранкове засідання ВР учора почалося з демаршу «Самопоміч». Фракція відмовилася бути присутньою у залі засідань ВР, поки не буде розглянуто подання щодо Вадима Новинського, заявив її лідер Олег Березюк. Таке подання до розгляду заплановане — парламентський Комітет із питань регламенту та організації роботи Верховної Ради має намір вивчити звернення Генпрокурора Юрія Луценка з приводу зняття недоторканності з депутата «Опобок» Вадима Новинського.

(Справа, в якій у невідомому світлі фігурує Новинський, доволі давня. У ній йдеться про перевищення влади Новинським та про спробу спільно з Віктором Януковичем та правоохоронцями Києва незаконно позбавити волі архієпископа (нині митрополита) Драбинка, коли той був помічником нині покійного предстоятеля УПЦ Володимира Сабодана).

І поки «Самопоміч» хвилювалася через Новинського, «Народний фронт» гнівався через недавні заяви нардепа-віткіача Онищенка, про які «УМ» писала у попередньому номері. «НФ» вимагає розслідувати ситуацію з дискредитацією уряду Арсенія Яценюка — про це йшлося у заяві фракції, зачитаної її главою Максимом Бурбаком. «Два з половиною роки «Народний фронт» заявляє про системну дискредитаційну кампанію проти нашого лідера Арсенія Яценюка, проти уряду, який він очолював. Брудна інформаційна атака мала організований і безпрецедентно масштабний характер. Ми відчували на собі найбільш цинічні чорні технології, які мали за мету знищити нашу політичну команду», — зазначив Бурбак. А відтак, додав він, «ми вимагаємо відповіді від НАБУ, вимагаємо від Генеральної прокуратури — назвати ім'я замовника і виконавців у цих брудних технологіях».

Словом, обмінюючись заявами та ультиматумами, депутати встигли зробити традиційно небагато. З корисних справ — ухвалення в цілому проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку проходження військової служби (№ 5337). За нього проголосували 239 депутатів. Суть законопроекту полягає в тому, що парламент дозволяє демобілізуватися військовослужбовцям-контрактникам, котрі прослужили у зоні АТО не менше двох років. Також Верховна Рада прийняла постанову, якою скасувала встановлення зарплати військовослужбовців строкової служби на рівні контрактників.

За це рішення проголосували 235 депутатів. Під час обговорення документа депутати зазначили, що на передовій воюють лише білці контрактної служби, тому вони повинні отримувати вищу зарплату, ніж строковики, які участі у бойових діях не беруть. ■

Р.С. Радикальна партія Олега Ляшка зареєструвала в парламенті законопроект про поновлення ядерного статусу України. Радикали обґрунтовують можливість виходу України з Будапештського меморандуму тим, що цей договір не виконала не лише Росія, а й США та Велика Британія. Нещодавно, до речі, ми відзначали чергову річницю підписання меморандуму, який не захистив Україну від зовнішньої агресії.

Наталія ЛЕБІДЬ

Міністр інфраструктури Володимир Омелян не задоволений роботою голови Укрзалізниці Войцеха Балчуна і радить йому менше займатися політикою. Про це міністр заявив в ефірі «Радіо «Свобода». Омелян наполягає на тому, щоб Балчун займався не політикою, а своєю роботою.

«У нас пройшло 7 місяців роботи, і тих істотних зрушень, які були обіцяні ним самим, і тих зрушень, які вимагало Мінінфраструктури, на жаль, поки що не досягнуто», — заявив Омелян.

Крім того, він зазначив, що планується обговорити терміни виконання всіх поставлених завдань перед главою Укрзалізниці. «Я сподіваюся, що ми зможемо провести спільну зустріч наглядової ради, правління Укрзалізниці, Прем'єра і міністра інфраструктури для того, щоб професійно обговорити це питання», — резюмував Омелян.

Балчун натякає про замах на себе

А тим часом нещодавно мала місце більш шокуюча новина. Наприкінці листопада Балчун (голова правління ПАТ «Укрзалізниця») написав на «Фейсбуці», що його отруїли. Або він отруївся. З нозологією Балчун якось не розібрався, однак повідомив, що погано почувається, і через це змушений ламати свій робочий графік.

«Час для атаки для мене вибрано вдало. Не дуже хочеться про це говорити, але ось уже майже тиждень, як я хворію. У минулу п'ятницю на робочому місці в Укрзалізниці мені стало погано. Прибули лікарі відомчої лікарні, вислухали, обстежили: УЗД і таке інше. Не буду вдаватися у конспірологічні теорії: може, дійсно — звичайне харчове отруєння, стрес, перевантаження. Спроба швидко повернутися до роботи успіхом не увінчалася. Переглянуто робочий графік, скасовано зарубіжні та місцеві поїздки. Проходжу вдома курс лікування».

Цей дрібний і буцімто не вартий уваги інцидент усе ж лишає по собі дуже гіркий осад. Ми знаємо, що життя в нашій країні — далеко не мед, але накручувати «зраду» там, де її немає, — погана практика. Іноземці, запрошені протягом 2014-2015 років в Україну, пішли, гучно грюкнувши дверима. Майже кожен заявив, що йому завадило реалізувати його реформаторський потенціал. Саакашвілі звинуватив уся владну верхівку у корупції, а Сакварелідзе заговорив про стеження за ним та його партійними соратниками.

Але навіть стеження — це ніщо порівняно із замахом на отруєння. Прецедент створено, і що буде, коли раптом прихопить

СКАНДАЛ

Кондукторе, натисни на гальма

Голова Укрзалізниці та міністр інфраструктури мають очевидний конфлікт. Нереалізовані реформи тихо «плачуть»

Войцех Балчун.

шлунок у колишнього одеського «губернатора»? Україна перетвориться не тільки на колицку корупції, а й на державу, де політичне вбивство — норма?

Незадовго до того, як Балчун почув себе недобре, ситуації на Укрзалізниці приділило увагу агентство Блумберга. Експерти Блумберга щиро дивувалися тому, як при таких великих врожаєх, як в Україні, держава не може налагодити транспортну логістику для просування своєї продукції на зовнішні ринки.

«У той час як кількість зерна, відправленого залізницею, збільшується, кількість залізничних вагонів зменшується, бо вони не були замінені Укрзалізницею. Цього року величезний обсяг врожаю посилює навантаження на систему доставки в країні, яка є одним із найбільших експортерів соняшникової олії, ячменю, ріпаку, кукурудзи та пшениці», — йшлося у статті.

А далі було посилення на засідання уряду і промови на цьому засіданні Балчуна, котрого Блумберг зацітував також. «Укрзалізниця, яка контролює залізничні колії в Україні і майже дві третини всіх зернових вагонів, не спромоглася протягом багатьох років вкласти кошти в замінну обладнання, в тому числі й зернових бункерів», — говорив Балчун. А відтак заявив про свою раптову хворобу.

Якщо трохи пофантазувати, можна пов'язати критику Укрзалізниці Балчуном з його нездужанням. А якщо коннути ще глибше і підняти історію взаємної пікіровки Балчуна та міністра інфраструктури Омеляна, то вийде значно цікавіше. Бо глава відомства і один з його підлеглих вперто не знаходять спільної мови.

Як міністр із «залізничником» сварилися

Хоча свого часу міністр Омелян сам представляв підлеглим Балчуна, нині двоє чиновників, що називається, «на ножах». ПАТ «Укрзалізниця» вносить у проект фінансового плану на 2017 рік зростання тарифів на вантажоперевезення на 25%, а профільне міністерство на це відповідає: покажіть для початку поліпшення сервісу та ефективності антикорупційних заходів. Балчун щиро вважає, що провадить — хай і не популярні! — але реформи, а його шеф Омелян каже, що той займається піаром.

Привід це чи не привід отруїти негодного урядовцю фігуранта? Дивлячись як обіграти ситуацію. Добре бодай, що на допис Балчуна на «Фейсбуці» не звернули увагу польські ЗМІ. Чудове було б доповнення до фільму «Волинь» і до решти складних нюансів нинішніх українсько-польських стосунків.

До речі, про Польщу. Про що іще написав Балчун на своїй сторінці у соціальних мережах, так це про те, як на його батьківщині сприйняли е-декларації українських чиновників. «Тількино з Варшави. Особисто відчув тамтешню реакцію і настрої. І не ризикнув би, навіть приблизно, переказувати враження поляків від задекларованих мільярдів у панчохах, приватних церкв, антикваріату, годинників, автомобілів».

Українці й самі шоковані мільярдами в панчохах. Варто чи не варто розтравляти наше «горе» повідомленням про те, як збентежені поляки, — питання, мабуть, дискусійне. Замість слухати, що думують у Варшаві про наші негаразди, хотілось би почути про шляхи подолання цих негараздів. Зокрема,

у ввіреній Балчуну галузі. Все-таки півроку на посаді — термін чималий. Бо поки що ми почули тільки про підвищення тарифів.

Представляючи у квітні Балчуна, Володимир Омелян зазначив, що це призначення — «великий крок уперед, тому що пан Балчун мав великий успіх у себе на батьківщині. Це людина, яка стояла біля керма реформи залізниці в Польщі протягом семи років». Тепер парадигма дещо змінилася, і Балчун — ще один із кандидатів на відставку, яку прогнозують уже найближчим часом.

Цікаво, чи шкодує зараз Омелян, що трохи додав Балчуну стажу під час презентації? Насправді Балчун обіймав посаду голови ради директорів польської залізниці з 2005-го по 2007-й, а це трохи менше, ніж сім років. А от з 2007-го і, судячи з усього, по теперішній час Балчун є лідером та гітаристом рок-гурту Chemia. Само по собі це доволі мило і навіть екзотично, але хедхантерам, котрі опікувалися запрошенням Балчуна, слід було б взяти до уваги, що останні 9 років ця людина не займалася справами залізниці. Ані польської, ані української...

Колі практика наведення до України іноземних фахівців тільки починала набирати силу, багато хто вбачав у ній вірний спосіб профанувати ідею реформ як таку. Схоже ті, хто так вважав, наділені даром передчуття.

Операція «приведи іноземного друга і отримай реформу в подарунок» безславна провалилася. Але провалилася не тільки в економічному значенні. Репутаційні втрати України від тих оцінок, які дають їй колишні наймані працівники, — ще попереду. Нашим гостям так набридло халязі, що вони паплюжитимуть нас скрізь. Звісно, кожен у міру свого виховання, такту та почуття справедливості.

А щодо Войцеха Балчуна, то його називають нині одним із найперших кандидатів на звільнення. Сам фігурант ще недавно таку можливість спростовував, заявляючи, що у відставку він не збирається. Але, можливо, його згода й не знадобиться, якщо Омелян зуміє переконати Гройсмана у доцільності такого кроку. Якщо ж ні, протистояння профільного міністерства та Укрзалізниці триватиме й надалі. Вбудь-якому разі, скандалу, як видається, не уникнути. Ніби їх нам бракує й без того... ■

АЛЬТЕРНАТИВНА ВЕРСІЯ

Іван Качановський: Той, хто стріляв на Майдані, спровокував війну на Донбасі

Доповідь канадського професора «Снайперська бійня» хоче використати захист Януковича

Андрій САНТАРОВИЧ

На двох останніх прес-конференціях у Ростові-на-Дону 25 і 28 листопада экс-Президент України Віктор Янукович часто згадував про роботу канадського професора українського походження Івана Качановського, яка нібито здатна «перевернути картину подій на Майдані». В інтерв'ю «Апострофу» Качановський розповів про те, яку участь бере в суді по справі про розстріли на Майдані, чи знайомий він із Януковичем і про роль Росії у минулих подіях.

Уперше в Україні та Росії ім'я професора Школи політичних наук Університету Оттави стало широко відомим восени 2014 року. Тоді Качановський представив в Оттаві свою доповідь «Снайперська бійня» на Майдані в Україні». Через рік у Сан-Франциско була представлена його розширена версія. Головним висновком цієї роботи, заснованої на розповідях очевидців і відео, доступних в інтернеті, можна назвати наступне: відкрили стрілянина учасники ультраправих організацій та олігархічних партій, що призвело до повалення хоч і корумпованої, проте законно обраної влади.

Ці висновки суперечать твердженням начальника управління спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України Сергія Горбатюка, який неодноразово говорив про те, що стріляли бійці спецроты «Беркута», виконуючи накази тодішнього керівництва МВС і, зокрема, Віктора Януковича. Висновки Качановського також суперечать словам колишнього голови СБУ Валентина Наливайченка, який стверджує, що на Майдані були присутні російські снайпери. Однак робота канадського професора якщо і не вплине на хід розслідування (адвокати Януковича передали її в Генпрокуратуру), то на думку багатьох українців уже впливає.

■ Розкажіть про себе. Чому і коли ви зацікавилися Україною, українською політикою?

— Я — професор Школи політичних наук в Університеті Оттави. Раніше займався дослідженнями в Гарварді, Університеті штату Нью-Йорк у Потсдамі, Університеті Торонто і Центрі К्लюга в бібліотеці конгресу. Я родом із Західної України і цікавився політикою з дитинства, чуючи від мам розповіді про те, що вона і її сім'я пережили в часи Польщі, німецької окупації, радянської влади. Але в радянській тоталітарній системі не було можливості вільно вивчати політику, вона була ідеологізована. Як тільки в Україні в часи перебудови з'явилося відносно більше свободи, я став брати участь і спостерігати за першими демонстраціями, акціями протесту, включаючи і ті, що проходили на Майдані в Києві. Але і тоді я не міг навчатися в аспірантурі в Україні без рекомендації адміністрації тодішнього Київського інституту народного господарства, де я навчався. Мені не тільки не дали таку рекомендацію, а й погрожували виключенням за дипломну роботу українською мовою на основі теорій Макса Вебера і західних економічних теорій, в якій я зробив висновок, що радянську систему чекає колапс.

Відразу після краху Радянського Союзу я вступив на аспірантську програму «Політика і суспільство» в Центральній Європійському Університеті в Чехії. Моя докторська дисертація, захищена у 2001 році в США в Університеті Джорджа Мейсона під керівництвом Сеймура Маргіна Ліпсета, досліджувала регіональні політичні поділи й конфлікти, зокрема сепаратизм, у пострадянській Україні і Молдові. Більшість моїх книг, наукових статей та доповідей присвячено дослідженням політики України, зокрема сучасних та істо-

ричних конфліктів та політичного насильства.

■ Чи були ви на Майдані взимку у 2013-2014 роках?

— Я не був тоді на Майдані. Але з перших до останніх днів дивився прямі трансляції і записи всіх основних акцій протесту. Після побиття протестувальників під час розгону Майдану 30 листопада і спроби штурму адміністрації 1 грудня, а також подальшого вбивства перших протестувальників у січні, я зробив висновок про те, що конфлікт переріс у силовий. І що подальша ескалація політичного насильства як з боку керівництва країни під проводом Януковича, так і з боку радикальної опозиції може призвести до громадянської війни й розпаду України, як це раніше сталося в Молдові та Грузії. І написав про це у статтях, опублікованих в англомовних виданнях. Після розстрілів протестувальників і правоохоронців на Майдані, а також подальшої зміни влади я на презентації в Університеті Оттави 26 лютого 2014 року зробив схожі висновки. Зокрема, про можливість відокремлення Криму та інших регіонів при втручанні Росії.

■ Коли саме ви почали працювати над своєю доповіддю «Снайперська бійня» на Майдані в Україні? Як збирали факти для своєї роботи? Скільки днів провели в Україні і з ким спілкувалися, готуючи доповідь?

— Над доповіддю, цілком присвяченою масовим убивствам на Майдані, я почав роботу в травні 2014 року. Я проаналізував і синхронізував за часом практично всі матеріали, які були в відкритому доступі. Це близько 1500 відео з Майдану і судових засідань у цій справі, репортажі і пости у «Твіттері», «Фейсбуці» і «ВКонтакте» більш ніж 100 журналістів ЗМІ України і багатьох інших країн, які були безпосередньо на Май-

Професор Школи політичних досліджень Університету Оттави Іван Качановський.

Фото з сайту [facebook.com/ivan.katchanovskiy](https://www.facebook.com/ivan.katchanovskiy).

дані в той і наступні дні, свідцтва у ЗМІ і соцмережах декількох сотень очевидців цієї бійні, очільників Майдану, силових відомств, інформацію про місця поранень убитих протестувальників і сліди від куль, а також більше 5000 фотографій, 30 гігабайтів записів радіопереговорів між бійцями і командирами «Альфи» СБУ і внутрішніх військ МВС України. Під час візиту в Україну влітку 2014 року я в Києві ні з ким із питань свого дослідження не спілкувався, оскільки у відкритому доступі було достатньо свідчень та інформації, проте відвідав і сфотографував місця розстрілу.

До речі, у мене є вагомий підстави вважати, що рішення українських судів, згідно з якими фактично в мене забрали будинок і землю на Волині, були реакцією на мої дослідження. Ці рішення скасували попередні рішення тих самих судів, які підтвердили мою власність, та були прийняті після телефонного дзвінка зверху.

■ Чи були у вас думки, що ви зайшли в глухий кут або йдете хибним шляхом?

— Навпаки, чим глибше я досліджував і чим більше з'являлося матеріалів, зокрема оголошених у суді результатів розслідування, тим впевненішим в основних результатах свого дослідження я ставав. Основні висновки моєї доповіді були підтвержені в роботі американського політолога Гордона Хана. Дані розслідування ГПУ, наявні у Державному реєстрі судових рішень, також підтвердили висновки моєї доповіді. Результати балістичних і медичних експертиз, свідцтва поранених майданівців, оголошені в суді, підтвердили основні результати мого дослідження. Тих, що говорять про те, що більшість май-

данівців були вбиті і поранені під значним кутом снайперами з будівель у секторах, контрольованих силами Майдану. Вбиті або поранені з бойової або мисливської зброї, тоді як бійці «Беркута» відкрито стріляли з АКМСів.

■ Як ви ставитеся до версії, згідно з якою на Майдані були російські снайпери? Як ви в цілому оцінюєте роль Росії в минулих подіях?

— Я не знайшов доказів присутності та участі російських снайперів або якої-небудь третьої сили у бійні на Майдані. Розслідування ГПУ підтверджує це. У той же час Росія підтримувала Януковича і допомагала владі під час Майдану політично, фінансово і поставками спецзасобів для придушення протестів.

■ На допиті в якості свідка Віктор Янукович показував журналістам три томи з «доказами злочинів на Майдані». І називав ваше ім'я. Розкажіть про цю роботу.

— Я не очікував, що Янукович назве моє дослідження в суді, і я не знаю, що саме містять ці томи. Він зачитав висновки моєї доповіді на щорічних зборах Американської асоціації політичних наук у Сан-Франциско в 2015 році і просив суд прийняти цю роботу разом з іншими документами як докази у кримінальному процесі над бійцями «Беркута». Я не беру ніякої участі в цьому суді і не мав ніякого зв'язку з Януковичем, його адвокатами, адвокатами бійців «Беркута», іншими учасниками цього процесу. До речі, раніше маловідоме в Україні відео моєї доповіді 2015 року вже було додано до матеріалів судового процесу і показано в суді як стороною захисту, так і постраждалими та їхніми адвокатами.

■ Як ви ставитеся до того, що проросійські ЗМІ України вас цитують абзацами, а ЗМІ з «протилежного табору», навпаки, не помічають вас?

— Моє дослідження йде врозріз із загальноприйнятою інтерпретацією бійні на Майдані, яка була сформована політиками і ЗМІ, крім того, воно написано англійською мовою. Його висновки в Україні часто замовчувалися або спотворювалися. Зокрема, в соцмережах в Україні його багато обговорювали, не читаючи і не знаючи нічого про автора або взагалі приймаючи на віру різні вигадки. Однак наукові праці західних учених щодо таких політизованих тем часто цитуються в політичних цілях. Мої роботи про сталінський терор в Україні часто цитували різні націоналістичні видання. Я вважаю, що питання цитованості — другорядне. Незрівнянно більш важливе питання полягає в тому, які саме сили були залучені в розстрілах на Майдані.

■ Ви підтримуєте гасла і вимоги Майдану?

— Я підтримував і підтримую інтеграцію України в ЄС, просування України в бік демократичної ліберальної системи, заснованої на рівності всіх перед законом, боротьбу з корупцією і свавіллям влади. І я говорив про це у західних та українських ЗМІ перед, під час і після Майдану. Але як вчений, який довгий час вивчає українську політику і провів в Україні більшу частину літа протягом десяти років, мені від самого початку Майдану було ясно, що ці гасла використовували лідери для мобілізації протестувальників, для приходу до влади. І що їхня риторика часто сильно відрізнялася від реальних дій. Наприклад, уже тоді, восени 2013 року, було очевидно, що Асоціація і Зона вільної торгівлі з ЄС не принесуть обіцяних благ в економіці, і що вони не включали безвізовий режим та визнання права України як європейської країни на приєднання до ЄС навіть у далекій перспективі. Більше того, застосування насильства як владою, так і опозицією з метою зміни влади несло небезпеку громадянської війни й розпаду України. Мої наукові публікації показують, що це фактично й сталося після того, як Росія почала підтримувати сепаратистів, анексувала Крим і зробила пряму військову інтервенцію на Донбасі у серпні 2014-го і лютому 2015 року.

■ А що, на ваш погляд, тут є первинним — елементи громадянської війни чи російська інтервенція?

— Я досліджував конфлікт на Донбасі від самого початку і вивчав проблеми сепаратизму і регіональні конфлікти в Україні з часу написання докторської дисертації на ці теми. Так, на початку війни на Донбас приїхала значна кількість російських націоналістів і найманців. Але більшість воюючих були з Донбасу та інших регіонів України. Нещодавно опубліковані на сайті «Миротворець» списки людей, які приїшли в загони «ДНР» улітку 2014 року, це підтверджують. Конфлікт на Донбасі почався при підтримці Росії як місцевий протест після повалення Януковича. Більшість західних учених, які вивчають це питання, зробили схожі висновки. ■

Дональд Трамп
новообраний президент США

«...І одна річ, яку я терпіти не міг, була Україна. Але зараз я весь за Україну».

ЕНЕРГОНОСІЇ

Сусіди на нашому боці

Поляки подали судовий позов до Єврокомісії за потурання «Газпрому»

Олег БОРОВСЬКИЙ

Польська державна нафтогазова компанія (PGNiG) висуває Європейській комісії 14 претензій у зв'язку з дозволом, виданим російському «Газпрому», на використання європейського газопроводу OPAL. Окрім цього, вона подала до Європейського суду позов проти Єврокомісії, що має бути розглянутий у терміновому порядку, повідомляє сайт Польського радіо. Позов подала компанія Supply & Trading GmbH — товариство, яке на 100% належить Польській нафтогазовій компанії (PGNiG), що займається гуртовим та роздрібним продажем природного газу та енергії. Це лише перший з правових кроків, які Польська державна нафтогазова компанія має намір здійснити проти Єврокомісії та німецького регулятора енергетичного ринку «Бундеснетцагентур» (Bundesnetzagentur).

Наприкінці жовтня Європейська комісія повідомила про своє рішення, яким дозволила «Газпрому» збільшити постачання власного газу до Європи в обхід України. Рішення відомства дозволяє Росії використовувати до 2033 року 80% пропускної потужності OPAL. На даний момент «Газпром» використовує половину його пропускної потужності.

Голова PGNiG Пьотр Возняк переконував на спеціальній прес-конференції, що Брюссель згодний, аби російський газ, що постачається «Північним потоком», заповнив ринок Центральної Європи. «Газопровід OPAL призначений, аби забезпечувати газом наш регіон. Так ставиться під сумнів рішення про будову будь-яких інтерконекторів. Для нас це означає величезні зміни в усіх торгових, промислових і дистрибуційних аспектах», — сказав Пьотр Возняк.

Тому, за словами адвоката Марекса Єжевського, рішення Європейської комісії щодо газопроводу OPAL, має бути скасоване. Представник PGNiG з адвокатської контори «Коханські, Земба і партнери» звертає увагу на те, що, сприяючи «Газпрому», Брюссель шкодить внутрішнім принципам регуляції ринку газу в ЄС: «Дуже суттєвим чином посилюються домінуючі позиції «Газпрому» в Центральній Європі. На додаток, рішення Єврокомісії суперечить основному принципу Євросоюзу про вільний доступ до газової інфраструктури всіх зацікавлених сторін», — наголошує юрист.

Адвокат додає, що завдяки цьому рішення «Газпром» збільшить постачання газу до Європи, а тим часом ЄС уже кілька років хоче зменшувати залежність від блакитного палива з Росії. Тому Польська нафтогазова компанія (PGNiG) через суд вимагає негайно скасувати це рішення Єврокомісії. На сьогодні газопровід OPAL іде з півночі Німеччини до кордону з Чехією та має 470 кілометрів. Він єднає «Північний потік» із газотранспортною системою південних сусідів Польщі. ■

А ТИМ ЧАСОМ...

«Газопровід «Північний потік-2» буде реалізований», — заявив президент Росії Володимир Путін під час зустрічі в Челябінську з робітниками місцевого металургійного заводу. «Незважаючи на те, що з'явилися ускладнення, які пов'язані з тим, що Польща не надала відповідного дозволу, всі учасники цього проекту підтримують його, передусім йдеться про закордонних партнерів — німецькі та австрійські фірми. Всі хочуть працювати. Я не маю жодних сумнівів, що цей проєкт буде реалізований», — цитує Путіна агенція ТАСС. Російський президент назвав «дурними» та «безвідповідальними» твердження, що закордонні споживачі газу потрапляють у залежність від Росії.

ДИКТАТУРА

Обрано одноголосно

Черговим «довічним» президентом Узбекистану став Шавкат Мірзієєв

Ігор ВІТОВИЧ

Центрвиборчком Узбекистану оприлюднив попередні результати президентських виборів, які відбулися минулої неділі. Переможцем став кандидат від правлячої Ліберально-демократичної партії Шавкат Мірзієєв, який був «правою рукою» померлого від інсульту «вічного» президента цієї пострадянської країни Іслама Карімова, а після смерті «шефа» був виконуючим обов'язки президента. За Мірзієєва віддали свої голоси 88,61% виборців — ну майже одноголосно, схожими результатами може похвалитися хіба що білоруський «бацька».

Немає жодних сумнівів, що Мірзієєв переміг не на виборах, а внаслідок підклиманої боротьби регіональних родинних кланів. Тому інші три кандидати на президентське крісло виконували роль бутафорних альтернативних претендентів задля надання виборам вигляду демократичних. Кожен із трьох «суперників» набрав від 2,35 до 3,73

відсотка голосів. За даними Центрвиборчкому, явка на виборах становила 87,83 відсотка.

Як запевняє глава Центрвиборчкому, голосування відбувалося «в цілому без порушень». Екзит-полів на виборах в Узбекистані немає, тому неможливо хоч якось чинно перевірити правдивість поданих ЦВК результатів. На відміну від минулих виборів, цього разу на дільницях можна було проводити фото- та відеозйомку. Тому кореспонденти незалежної агенції «Фергана» зафіксували на відео деякі «особливості» узбецьких виборів. Наприклад, видно, як на дільницях у Ташкенті виборцям чіпляють на груди наклейки російською мовою «Ми проголосували, а ви?».

Експерти передбачають, що після обрання Мірзієєва курс країни залишиться в цілому незмінним. Під час зустрічі з президентом Росії Володимиром Путіним у Самарканді у вересні Мірзієєв наголосив, що для Узбекистану взаємини двох країн «були, є і будуть стра-

Велика родина нового президента.

тегічним партнерством, союзництвом». Але ті ж експерти вказують, що Узбекистан не може далі залишатися у незмінному стані, тому на країну очікують болючі та безальтернативні реформи, які будуть проводитися поступово протягом наступних п'яти років. Цілком зрозуміло, що до цих реформ не буде входити демократизація країни. Найбільше, на що можна очікувати, — це амністія для політ'язнів та врахування настроїв населення при прийнятті владних рішень. Тобто буде відбуватися поступова трансформація політичної системи від жорсткого тоталітаризму до м'якшої чи поміркованої його форми.

На думку експертів, на тлі виборів не варто забувати і про продовження історії з «отруєнням» Гульнари

Карімової. Узбецький політолог Камоліддін Раббімов вважає, що «в чутках про смерть дочки Іслама Карімова була зацікавлена сама Гульнара, яка буде продовжувати тиснути на нову владу, щоб повернути свої позиції та активи». В Узбекистані буде тривати боротьба за сфери впливу та особисті інтереси гравців місцевого політичного поля.

Наразі ж син Гульнари Карімової в інтерв'ю Бі-Бі-Сі особисто спростував нещодавні повідомлення про смерть матері та звинуватив узбецькі спецслужби в тому, що вони утримують її в ізоляції під домашнім арештом. Протягом певного часу Гульнари Карімову вважали потенційною наступницею свого батька. Але вона зникла з поля зору громадськості 2014 року на тлі чвар у сім'ї. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Новий прем'єр-міністр Франції

Оскільки прем'єр-міністр Франції Мануель Вальс має намір подати у відставку з посади глави уряду, щоб зайнятися виборчою кампанією, новим прем'єром призначено міністра внутрішніх справ республіки Бернара Казенєва. Про це вчора вранці повідомив Єлисейський палац. Бернару Казенєву 53 роки. Раніше він обіймав посади міністра з європейських справ, міністра з бюджетних питань і з 2014 року — міністра внутрішніх справ.

НАТО рішуче підтримує Україну

Співпраця НАТО і Європейського Союзу та взаємини НАТО з Росією, Україною і Афганістаном є однією з тем зустрічі міністрів закордонних справ НАТО, що відбувається у вівторок-середу в Брюсселі. Це буде перше засідання міністрів дипло-

матії НАТО від часу липневого саміту Північноатлантичного альянсу у Варшаві. Генеральний секретар Північноатлантичного союзу Єнс Столтенберг наголосив, що останніми роками співпраця між НАТО і Європейським Союзом набирає обертів. У програмі дводенного саміту, окрім питань пов'язаних із підтримкою коаліції проти так званої Ісламської держави та операцій у Середземному морі, передбачено також обговорення взаємини НАТО з Росією і засідання комісії НАТО—Україна. Єнс Столтенберг зазначив, що ситуація на Донбасі залишається «надзвичайно серйозною», і режим припинення вогню порушується щодня із застосуванням зброї, що заборонена Мінськими угодами. «Це відбувається тому, що важку зброю не було виведено. І тільки 13 відсотків обладнання, зареєстрованого ОБСЄ, можуть бути виявлені нині. У той час як Україна про-

довжує стикатися з агресивними діями з боку Росії, НАТО рішуче підтримує Україну як політично, так і практично», — заявив Столтенберг.

Винищувач розбився об крейсер

«Після виконання бойового завдання в небі Сирії при здійсненні посадки на авіаносний крейсер «Адмірал Кузнецов» через обрив троса аерофінішера за межі палуби вискочив винищувач Су-33», — повідомили в Міністерстві Оборони Росії. Пілот катапультувався. Його врятували російські моряки. Причини аварії не відомі. Але відомо, що це була друга спроба посадки винищувача на авіаносець. Погодні умови були добрими. «Адмірал Кузнецов» втратив другий за місяць винищувач. Попередня аварія сталася 14 листопада. Тоді винищувач МіГ-29 розбився під час заходу на посадку та впав у море. Пілот урятувався. ■

ШАХРАЙСТВО

У Гані була мрія. Американська

В африканській країні 10 років діяло фальшиве посольство США

Олег БОРОВСЬКИЙ

У більшості країн світу отримання американської візи є справою не з простих. На бажаних очікують тривалі бюрократичні процедури, чималі фінансові витрати і великий ризик відмови. Отримання вимріяного «штампика» в паспорті інколи межує з чудом. Але є така цікава африканська країна Гана, у столиці якої — Акрі — «штампик» донедавна можна було отримати майже зі стовідсотковою впевненістю, але за відповідну ціну — до шести тисяч доларів. І не лише «штампик», а навіть американський паспорт, що зовсім не входить до переліку стандартних консульських послуг. Але вже за ще більшу суму.

Американська телемережа Сі-Ен-Ен та британська газета «Гардіан» повідомляють, що в Акрі неподалік розкішних корпусів справжнього американського посольства впродовж останніх 10 років діяло в облупленому двоповерховому будинку фальшиве посольство США. Звичайно, що й документи були несправжніми, але діяльність «посольства» квітла роками, що давало можливість шахраям за відповідні хабарі притупляти пильність місцевих чиновників та правоохоронних органів.

Фейкове посольство діяло надзвичайно вправно. Шахраї дбали про деталі, щоб справляти на відвідувачів враження справжньої дипломатичної установи: у приміщеннях були розві-

шані американські прапори та портрети американських президентів, а «консул» пояснював відвідувачам складнощі візової процедури, щоб викачати з них більше грошей. Допомігав він і в інших складних «справах», як то отримання фальшивих свідоцтв про народження та паспортів США.

Фальшива установа була ліквідована випадково, під час розслідування поліцією зовсім іншої кримінальної справи. Під час обшуку вилучено приблизно 150 фальшивих паспортів 10 країн світу та справжні візи до США і Шенгенської зони. У шахрайській схемі були задіяні не лише громадяни Гани, а й Туреччини. А принагідно було ліквідовано й фальшиве дипломатичне представництво Голландії. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ ВІДКРИТЕ НЕБО

Пересадка з акцентом

Іноземні авіаційні компанії починають активніше конкурувати з МАУ за українського пасажирів: «Льот», «Пегасус» — цей перелік може бути продовжений уже найближчим часом

Польська авіакомпанія «Льот» також вирішала включитися у боротьбу за українського пасажирів.

Лібералізація повітряного сполучення в Україні починає давати перші результати, заради яких, власне кажучи, й задумувалася: активізацію гравців ринку та, відповідно, посилення конкуренції. Це може свідчити, що авіаперевізники вірять у можливе відновлення вітчизняного ринку після кризи. Після експансії турецьких компаній — у тому числі «Пегасуса», який нарешті прийшов до Києва, про свої плани наростити присутність в Україні повідомила польська компанія «Льот», яка, окрім «Борисполя», здійснюватиме рейси також до «Жулянів». Відтак конкуренція може перерозподілити прибуток авіакомпаній, що працюють на українському ринку, але водночас дає підстави пасажирам сподіватися на зниження цін.

Уроки турецької

Першим серйозну конкуренцію українському національному перевізнику МАУ вирішив скласти його турецький колега «Туркіш Ейрлайнз», який відкрив рейси зі Стамбула до практично кожного українського аеропорту, що може приймати середньоміагістральний «Боїнг-737» та його європейські аналоги. «Туркіші» почали літати, у тому числі й у такі малозавантажені вітчизняні аеропорти, як Херсон та Івано-Франківськ.

Таким чином, завдяки хабовій моделі, якою користується більшість великих авіакомпаній (компанія везе пасажирів до Стамбула, де вони можуть пересісти на літак у будь-якому напрямку, куди цей перевізник здійснює польоти. — Авт.), «Туркіш Ейрлайнз» почала активно конкурувати з українською МАУ. І почала «підбирати» пасажирів, які МАУ хотіла б везти до «Борисполя» та пересаджувати на свої літаки.

«Туркіші» конкурували ширшою картою маршрутів майже по цілому світу, у тому числі до країн Америки, більшою частотою рейсів, сервісом, а у деяких випадках — і ціною. Як трапляється практично завжди, коли компанія заходить у новий аеропорт. Скажімо, турецький національний перевізник продавав квитки з Івано-Франківська до Гонконга з пересадкою у Стамбулі за трохи більш ніж 300 доларів туди й назад.

Вслід за «Туркішами» на неораний український авіаринок вийшла ще одна компанія з цієї країни — «Атласглобал», яка навіть відкрила свою дочірню структуру в Україні, у Львові. «Атлас» літає за цією ж хабовою схемою зі Львова, Харкова та Запоріжжя. Щоправда, із суттєво меншим переліком маршрутів, ніж «Туркіш Ейрлайнз» — переважно до країн Близького Сходу, інших азійських держав і, звичайно, рейсів по самій Туреччині. У тому числі й на невизнаний Північний Кіпр.

Під час процесу реєстрації «дочки» «Атласглобал» анонсував ще й цілу низку внутрішніх рейсів, які він будімо планував. Але потім відмовився через низьку рентабельність. Така позиція дозволила членом української авіаспільноти завзято критикувати «Атлас» за нібито нечесну гру і «вкрадених» пасажирів. У відповідь компанія м'яко натякала на їхні антиконкурентні дії, наміри і висловлювання.

Увесь цей час в українсько-

му небі працювала ще одна турецька компанія — «Пегасус», яка оперує двома легочищами у найбільшому місті цієї країни: головному — імені Ататюрка та Сабіха Гюкчен, що розташоване на протилежному боці Босфору. В Україні «Пегасус» працює пліч-о-пліч з «Атласом» у Львові, Харкові та Запоріжжі, а у кращі часи здійснювала ще рейси до Донецька.

«Пегасус» довгий час безуспішно чекали у Києві, але здійснити цей крок перевізник зумів тільки зараз — учора близько 11-ї години у «Жулянах» приземлився перший регулярний рейс «Пегасуса» з Анкари. Пресконференція компанії відбулася, коли цей номер уже був готовий до друку, тож детальніше про плани «Пегасуса» в Україні ми розповімо в одному з наступних номерів «УМ».

Із посадкою у Варшаві

Тим часом 17 березня нинішнього року, як відомо, було скасовано всі обмеження на частоту регулярних авіаперевезень між Україною та Польщею. Такий акт лібералізації означає, що перевізники двох країн можуть здійснювати польоти без обмежень щодо частоти рейсів та типів повітряних суден. Раніше компанії двох країн могли здійснювати щонайбільше 14 рейсів на тиждень на лінії Київ—Варшава та 10 рейсів — на інших напрямках.

Скасування обмежень означає, що компанії достатньо підписати угоду з аеропортом та отримати відповідний тайм-слот — часове вікно для можливості здійснити зліт чи посадку. І тут криється найбільший підводний камінь будь-якої лібералізації. Адже де-юре обмежень не існує, але аеропорти зазвичай працюють на користь перевізника, що базується у ньому. І тому чужим пропонують невідгідні слоти — як елемент певного протекціонізму.

Тож компаніям доводиться маневрувати. І польський національний перевізник «Льот» таким чином пішов шляхом білоруської «Белавія», яка здійснює польоти одночасно і до «Борисполя», і до «Жулянів». Нещодав-

но «Льот» презентував у «Жулянах» новий рейс до Варшави. Виліт із Києва о 06.00, приземлення у польській столиці — 06.30 за місцевим часом. Зворотний рейс відбуває з Варшави о 22.40 і прибуває до Києва о 01.10 наступного дня.

Подібний розклад свідчить про намагання компанії зробити цей рейс водночас і бізнесовим, і транзитним. «Бізнесмен, якому треба вирішити свої справи у Варшаві, таким чином матиме для цього цілий день і навіть більше», — розповідає директор із корпоративних комунікацій «Льот» Адріан Кубицький. Другий напрямок — транзит — є пріоритетним для «Льот». Компанія сьогодні суттєво збільшує частоту та географію вильотів із Варшави — 26 нових напрямків з'явилося тільки нинішнього року, а тому має бажання посадити на ці судна українських пасажирів.

«Льот» має намір поборотися насамперед за європейський транзит із Києва. Це, на думку авіаційних експертів, найприбутковіший сегмент міжнародних польотів. До того ж столиця Польщі розміщується практично посередині більшості європейських маршрутів, що робить подібні сполучення цілком логічними. Проте незручність стиковочних рейсів — більшість пасажирів усе ж таки полюбляє летіти прямим рейсом, а не міняти літак — «Льот» планує компенсувати супершвидким трансфером. «Варшавський аеропорт імені Шопена для цього придатний», — каже Кубицький.

Середній час стиковки на європейських маршрутах у Варшаві «Льот» планує на рівні 35 хвилин. При цьому мінімальний час, необхідний для пересадки — 15 хвилин, а максимальний — 50. Отже, середня тривалість польоту з Києва до Мюнхена становитиме 3 години 50 хвилин, а до Відня — 3 години 40 хвилин. Це і справді цілком співставно з прямими рейсами до цих міст, враховуючи, що столичним пасажирам не треба буде витрачати час на поїздку до Борисполя. Зрештою, аби відучити пасажирів орієнтуватися на безпереса-

дочні рейси — у даному випадку «Люфтваганзі» чи «Австрійських авіаліній» — польський перевізник завжди може звернутися до цінного аргументу.

Хто кому конкурент

У тому, що «Жуляни» отримали новий щоденний рейс і ще одного клієнта, який, до того ж, оплачуватиме нічну стоянку свого літака, вони можуть подякувати «Борисполю»: головний

аеропорт держави дав «Льоту» лише пообідні слоти, на 14-ту і 16-ту години. Вони зручні для міжконтинентальних та азійських рейсів, але унеможливають європейський транзит.

Утім польський перевізник пішов «турецьким шляхом» і має намір посилити свою активність на українському ринку. «Жуляни» стали п'ятим летовищем, де приземляються повітряні судна «Льот». У «Бориспіль» польська компанія літає двічі на день, до Львова — три рази на день, до Одеси — один раз і до Харкова — п'ять разів на тиждень. «Ваш ринок має величезний потенціал, і він надалі зростатиме. Тут може існувати багато перевізників», — сказав Кубицький.

Із МАУ польська компанія конкуруватиме насамперед сервісом — у «Льоту» значно новіший парк повітряних суден, серед яких вісім «Боїнг-Дрімлайнер». Цей аргумент мав би сподобатися бізнес-пасажиром. «Наш преміум-економ клас кращий, ніж бізнес-клас у деяких українських компаній», — сказав представник «Льоту», але одразу ж політкоректно додав, що не ставить собі за мету жорстко боротися з нашим авіахедлайнером. — Ми, навпаки, мусимо комунікувати з українськими компаніями, щоб разом конкурувати з перевізниками із Західної Європи.

На думку експертів, конкуренція на вітчизняному авіаринку загостриться одразу ж, як тільки економічна ситуація у нас стабільно поліпшуватиметься. Понад 40 мільйонів українців — непоганий шанс заробити для авіакомпаній, але лише у тому випадку, коли непогано зароблятимуть самі українці. ■

■ ПРЯМА МОВА

Адріан Кубицький: «Коли на внутрішні маршрути до Польщі прийшов «Райянейр», «Льот» почав продавати на ці рейси більше квитків»

Польський авіаційний ринок пройшов етап, якого напрохуд сильно бояться вітчизняні компанії, — вихід на нього потужних європейських лоукостерів. Утім представник національного перевізника запевняє: лоукости не заважать, а, навпаки, розвивають ринок.

■ Пана Адріане, з липня 2017-го на рейсах «Київ—Варшава», до речі, із цього ж аеропорту «Жуляни», літатиме «Візейр». Чи не завдасть цей факт вашим планам?

— Зовсім ні. Адже ми пропонуємо зовсім інший продукт, ніж «Візейр». Ця компанія літатиме, якщо я не помилюся, тричі на тиждень. Наш рейс буде щоденним. «Візейр», як відомо, здійснює польоти по системі «пойнт-ту-пойнт» (з англ. — із точки в точку. — Ред.), у даному випадку між «Жулянами» і Варшавою. Ми ж літаємо із Варшави у 60 міст світу. Тому це зовсім інший сегмент клієнта. Мені здається, що на цьому ринку — маю на увазі польоти між Києвом і Варшавою — є і наші клієнти, і клієнти лоукоста.

■ Як ви конкуруєте з «Райянейром», найбільшим європейським лоукостером, який нині здійснює низку внутрішніх рейсів — до Гданська, Щецина, Вроцлава?

— Дуже багато людей вважало, що після того, як «Райянейр» прийде в аеропорт імені Шопена у Варшаві, то «Льот» почне втрачати пасажиропотік, зокрема до Вроцлава і Гданська. Насправді ж трапилося протилежне: ми маємо ще більше пасажирів на цих напрямках.

Сталося це тому, що, по-перше, польський ринок авіаперевезень зростає. Друге — «Райянейр» трохи підняв ціни на внутрішньопольських маршрутах і тим самим втратив свою конкурентну перевагу. І останнє, це категорія пасажирів. Люди, які літають з аеропорту імені Шопена (у Варшаві є два аеропорти. Головний — імені Шопена і межах міста та лоукост-летовище Модлін — за 40 кілометрів від польської столиці. — Авт.), це зазвичай клієнти бізнес-авіакомпаній. Ті, хто літає із Модліна — пасажирів з різних польських міст — зараз не мають такої змоги. Натомість ті, хто літає із Варшави «Льотом», продовжують це робити.

Ще один важливий нюанс: 70% пасажирів на наших внутрішніх рейсах — це люди, які потім у Варшаві пересядуть на інше повітряне судно нашої компанії. Між 30%, які залишаються у столиці, різниця дуже проста. Ми маємо щоденно шість рейсів до Вроцлава, «Райянейр» — два. Ми маємо п'ять рейсів до Гданська, «Райянейр» — два. Ми літаємо практично кожні дві години зі столиці до цих міст. Тож бізнесмен обере «Льот», адже так йому зручніше планувати свій час.

■ Ви знижували ціни на цих напрямках, коли прийшов «Райянейр»?

— Ми не боремося ціною — не можемо дати себе спровокувати на цінову війну. Ну і нема сенсу — наші лайнери на цих рейсах літають заповненими. Кожен повинен розвиватися у своєму сегменті. Ну і зрештою, лоукости дають нам нових клієнтів.

■ Це як?

— «Райянейр» продає квитки за 9 злотих (55 гривень. — Ред.), таким чином він буде ринок, учить людей користуватися авіаційним транспортом. Ті клієнти, які навчаться літати «Райянейром», зрозуміють, що добиратися літаком — швидко, комфортно. І вони також пізніше будуть нашими клієнтами. Скажімо, навчаючись у ВНЗ, студент користується послугами лоукоста. Потім, зайнявши відповідну посаду, пересяде на літак бізнес-компанії.

Тарас ЗДОРОВИЛО

Перебуваючи у короткочасній відпустці, один із спецназівців ССО (сил спецоперацій) дав згоду зустрітися й розповісти про життя-буття на передовій, але просив не називати його імені.

Його спецпідрозділ дислокується в Донецькій області в «зеленій» зоні. Але працює по всій лінії дотику, там де «треба»: хлопців постійно кудись «закидають» на декілька днів... Немає жодної точки на карті АТО, де б вони не були! У підрозділі служать лише контрактники, середній вік яких — 30 років.

Загалом ССО — збірна «солянка»: сюди позбирали людей із усіх спецназів, які тільки були в Україні (3-й армійський спецназ, Нацгвардія, ГУР, СБУ і т.д.). Спершу в найелітнішу українську частину «висмикували» невеличкі підрозділи, які мали високий рівень підготовки: «зігнали» всіх до купи й назвали ССО. Зараз сюди одразу набирають на службу, але потрапити в підрозділ дуже важко.

«Як був страшний недобір на контракт, так і залишився»

■ Коли підписали контракт і на який термін?

— Підписав у лютому 2015-го на п'ять років. А ось дехто із моїх товаришів поїди підписували фактично безстрокові контракти: «до закінчення особливого періоду».

■ Які побутові умови й як «часто» відбувається ротація?

— Служу в найелітнішому підрозділі, тому в нас із хлопцями умови кращі, ніж у «стандартних» військових. Наприклад, нещодавно американці пропонували й нам дали нормальні будиночки. А до цього жили, як і всі, в палатках із «буржуйками». Проте на «передку» всі сплять під землею — в землянках, так безпечніше.

Із побратимами на «передку» постійно не стоїмо — час від часу їздиво туди «працювати»... У нас своя специфіка. Додому я «катаюся» кожних два місяці, а загалом хлопці з інших підрозділів — раз на півроку їздять додому, та й то, якщо пощастить. З ротацією зараз дуже важко, бо наверху думали, що коли піднімуть зарплату, то народ «повалить» на контрактну службу. А в реальності — як був страшний недобір на контракт, так і залишився: бажаючих служити нема. Через це на ротацію багато хто не може потрапити — ніким замінити. Є хлопці, які по півтора року сидять на «передку» безвиїзної. Їх ніхто не відпускає: ти пишеш «заяву» про те, щоб тобі дали короткочасну відпустку додому, а цей папірець при тобі й рвуть...

■ А яка платня у контрактників?

— Зарплату виплачують повністю і вчасно. Мінімальна у рядового контрактника — 7 тисяч, а у, наприклад, прапорщика — 9 тисяч. Плюс передбачені доплати. Вони залежать від того, в якій із трьох зон ти перебуваєш. Скажімо, щомісячна доплата в 4200 гривень, якщо ти на «нулі» й постійно там живеш. Ну а чим далі від «передка», тим менші доплати (третя лінія — десь 1200 гривень щомісяця). Щоправда, не дуже «рівно» виплачують так звани «бойову тисячу», яку належить виплачувати на «нулі» за кожен день боїв.

■ Бої зараз ідуть постійно?

— Постійного нічого немає — усе міняється. День — війна, день — тиша. Зараз усе по «точках»; немає такого, як було раніше, — пряма лінія фронту, яка вся воює. Може бути так, що ось тут кожні три хвилини падає міна, а через три кілометри, на сусідньому блокпосту, — півроку вже ніхто не стріляв. Як правило, стріляють там, де немає контрбанди! А там, де її «ганяють», війни немає, там завжди тиша. І «летить» контрбанда в обидва боки: щодня хтось заробляє мільйони. Перевозять, що душа забажає: на тому ж боці дефіцит усього.

З окупованих територій як їздили до нас за їжею, так і їздять. Коли про-

їжджаєш будь-яке КПП (чи КППВ), бачиш людей, які цілодобово там сплять у машинах, чекаючи черги, аби проїхати на нашу територію. І так само — аби повернутися назад додому. Зараз будь-яке КППВ (контрольний пункт в'їзду-виїзду) — це маленьке містечко, де є маса ларків із їжею, чаєм і т.п.

«Щодня гине до десяти осіб»

■ Офіційно ж запевняють, що бажаючих служити за контрактом чимало...

— Одна справа — служити в мирний час, інша — зараз... Люди не хочуть ризикувати своєю головою навіть після підвищення зарплат. Тим паче що реальні втрати приховують. Ми з хлопцями з інших підрозділів спілкуємося, адже дзвонимо один одному, так от, проаналізувавши, прийшли до висновку, що коли досить тихо й така-собі «середня» війна на всій лінії зіткнення — в день гине до... 10 чоловік! А по телевізору скажуть — один. А якщо йдеться про серйозний бій у якійсь лише одній точці, то тільки тут можемо втратити 10 бійців, а ще 30 зазнають поранень.

За офіційними даними, загиблих за весь час АТО — близько 5600 бійців, але, знову ж таки, за нашими з хлопцями підрахунками, — всі 30 тисяч набереться! У перший час багатьох узагалі не рахували: хлопці гинули сотнями, й де ямку викопали — там усіх у «братську» й закопували. Наприклад, у тих же добробатах фактично не було списків людей — їх узагалі ніхто не рахував. У Іловайському та Дебальцівському котлах скільки полягло хлопців із «Донбасу», «Азову» й інших добробатів — ніхто достеменно не знає. Хлопці воювали, а в списках їх не було...

А тим, що вижили, також непереливки — багато хто не може довести своєї участі в боях, ну й, відповідно, статусу, виплат не отримують. Наприклад, якийсь із добробатів перепідпорядкували до МВС. Їм подають списки загиблих, а ті футболять до ЗСУ: і ті, і ті кажуть, що то не їхня відповідальність, папірці зі списками «плавають».

■ У полоні набагато більше наших, ніж офіційно кажуть?

— Ніхто цього не знає. Наш підрозділ постійно їздить на обміни й мені неодноразово доводилося «туди» конвоювати «сепарів», а «звідти» забирати наших. Тож спілкувався і з тими, і з тими...

Наші з полоненими «сепарами» няньчаться, як із малими дітьми; їм тут — нормальні їжа й побутові умови. Ми ж граємося в супер'європейську країну! А з наших полонених «там» знущаються: всі хлопці приїжджають поламани, як фізично, так і морально...

«Перспектив щодо завершення війни найближчим часом немає»

■ Чому обміни завжди непропорційні?

— Так було завжди. Ми, як правило, беремо в полон більше їхніх бійців... А спочатку, влітку 2014 року, творилося таке... З того боку в полон наших майже і не брали (та й наші теж, але ж це замовчується), хіба що для роботи. Поранили просто добивали...

Також «зам'яли», як наших десантників із 95-ї бригади по лініях електропередач розвішували... Наші вирішили помститися: зайшли вночі на блокпост, де стояли кадировці, й порозпинали чеченів на хрестах (для них це найстрашніше, адже вони мусульмани).

Тоді ми зайжджали в місто й ніхто не знав — чие воно (бувало, що містечко одну годину наше, інше — їхнє): «лінія» постійно, щогодини змінювалася. Зараз лінія зіткнення фактично вирівнялася,

■ ПРЯМА МОВА

«На війні стало досить нудно»

Український спецназівець — про реальні втрати на передовій, зарплати контрактників та кому вигідний «заморожений» конфлікт

Мотивація у військах зараз велика: бійці хочуть іти вперед.

й усі чітко знають, де чия територія. На війні стало досить нудно...

Цей «заморожений» конфлікт усім сторонам вигідний, адже всі на ньому заробляють шалені гроші — і наші верхи, і «сепари», і Росія. Перспектив щодо завершення війни найближчим часом немає! Найімовірніше, що все «це» ще буде тягнутися в «замороженому» вигляді не менше 3-5 років, варто згадати аналоги: Придністров'я, Абхазію, Чечню.

Реально, є лише один спосіб розв'язати «гордієв вузол» — це відкрити силову протистояння з Росією. Та наше керівництво цього боїться, от ми усі й сидимо та чогось чекаємо...

Фінансують зараз те, що дороге й чого в нас мало. Потихеньку гроші «вкладаються» (тут Порошенко пішов правильним шляхом) на ППО — закуповують нові системи, обладнання, ракети. Адже росіяни більше всього нас перевершують по авіації. У піхоту грошей найменше вкладають, тому що «м'ясо» завжди є і його не шкода. Старої радянської «консерви» (БМП, «ГАЗів», «УАЗів») багато й все це «добро» потихеньку зі складів дістають і кидають на передову — це «расходный» матеріал: що там, що люди.

Також потроху закуповують нові танки, міцні авіація. Зокрема, почали модернізувати (їх дуже нам не вистачало) МІ-24 — штурмові (ударні) гелікоптери підтримки піхоти. Зараз вони вже можуть і вночі літати, а донедавна — зась. Авіація на війні — страшна сила: ніяка «арта» поряд не стоїть у порівнянні з авіаударами!

«За 2014 рік перебили всіх «ідейних» сепарів»

■ Погрози з боку бандформувань — реальні?

— Та вони щодня такі страшилки випускають в «ефір», щоправда, попередньо напившись... За 2014 рік перебили всіх «ідейних» наркоманів і алкоголіків, які взяли зброю й кричали: «Россія, прийди!». Вони не вміли воювати, а такі довго на війні не живуть. Довше живуть лише добре підготовлені, тобто кадрові військові. Зараз із того боку бандформувань, проти яких ми воюємо, більш як

90% — найманці: хто раніше служив у російській чи нашій арміях. Адже не секрет, що наших туди дуже багато «перемігало». Наприклад, весь «Беркут» зі східних регіонів у повному складі перейшов на той бік. Аналогічно вчинило чимало наших військових підрозділів із півдня та Криму. А всі інші — росіяни!

■ «Колег» не доводилося зустрічати?

— Спілкувався з спецназівцями ГРУ РФ Єрофєєвим та Александровим — охороняв їх у лікарні. Вони розповідали, що до нас просто «ломляться». У підрозділи заходять із запитанням: «Пацани, хто їде воювати на Україну?» й бажаючих море, адже «тут» їм платять утричі більше, ніж на батьківщині.

Скільки таких «відпускників» наші «покримали» в Донецькому аеропорту! Мені до цього часу незрозуміло, чому й навіщо росіяни стільки свого спецназу, притому елітного, «поклали» в аеропорту?! Там горіли всі: «Вимпел», ФСБ-шники, ГРУшники. Дуже хотіли взяти аеропорт і показати, що ніхто не може їм протистояти, а наші кляли їх сотнями. В боях за аеропорт загинуло більше половини всього російського спецназу...

■ Який моральний стан у нашій армії?

— Мотивація у військах зараз велика. Усі хочуть іти вперед, але через Мінські угоди нам фактично не дають стріляти, але ж по нас — гатять!

Незважаючи на те, що ми поступаємося противнику в техніці й авіації, ми тижнів за два дійшли б до свого кордону. Але ж це нікому не вигідно «зверху», плюс ніхто не хоче брати на себе відповідальність. Зрозуміло, що крові буде багато... Нам зможуть протиставити десь 200-тисячну армію, але ж і наших не менше!

■ Як вважаєте, ми могли б втримати Крим?

— Однозначно! Крим «здали» так само як і Донбас! Я розмовляв із хлопцями з ВВ, які тоді служили в Донецьку: вони самі дзвонили в Київ і просили дати дозвіл на придушення заколоту. Їхнього одного підрозділу вистачило б, аби відстояти Донецьк. Але з Києва була відповідь: «Нікого не чіпати й нічого не робити!». Увесь схід тупо здали! Явно були домовленості... ■

■ НАСТРОЇ

■ А як народ з «того боку» налаштований?

— Та дивлячись де! Скажімо, два містечка на відстані 30 кілометрів одне від одного. То в одному — 70% населення за нас, а в сусідньому — все з точністю до навпаки. Але в основній масі — всі «сепари». На Донбасі так завжди було, тож і зараз мало що змінилося. Адже наша держава завжди на це «забивала», а треба було давно вже вести нормальну політику: і соціальну, і мозок людям «промивати», налаштовуючи їх «правильно». Але ж цього ніхто не робив! Там усі ТБ-антети тільки на Росію й налаштовані...

■ ДОСВІД

Сонячний чоловік

Як колишній кримчанин став енергетично незалежним

Ганна ЯРОШЕНКО

46-річний Олександр Андрусенко не вважає себе переселенцем у соціальному сенсі і не покладається на допомогу держави: після окупації Криму він придбав будинок на околиці Полтави й переїхав сюди разом зі своєю сім'єю. Більше того, створивши на новому місці сонячну електростанцію, забезпечив собі енергетичну незалежність.

Із 1986 року корінний кримчанин Олександр Андрусенко пише пісні. Свого часу мав навіть свій гурт, у якому був солістом, аж поки не захворів на астму. Та пісенної творчості не покинув, хоч зараз вона дається йому вкрай нелегко. Сам знімає й відеокліпи.

Спочатку була надія, що Крим лишиться українським

— Багато хто думає: Крим захопили тому, що всі там Путіна підтримують. Насправді, це далеко не так. От чуєте, на останньому дзвоніку в Ялті «врубали» російський гімн, а школярі тим часом співають український. А ось це наші акції протесту — як бачите, на плакатах написано: «Не хочу жити в Росії». Окупанти вже господарювали на півострові повним ходом, і в цей час навіть бабусі виходили на вулицю з плакатами: «Брати, геть із Криму!», — це Олександр коментує кліп на свою пісню «Коли мене уб'ють свої», яка під час тих трагічних для України подій прозвучала на радіо «Ера» у програмі Андрія Куликова «Пора року».

Нині Олександр принципово пише пісні тільки українською мовою. Записи виставляє на «Ютубі», де має багато переглядів. Хоч узагалі через астму може заспівати від сили два рядки, а потім усі ці уривки «склеює» — у таких муках народжується пісня. «Коли пісні хлюпають через край, тебе не зупинять ніякі перешкоди, — запевняє чоловік. — На жаль, в Україні мало хорошої україномовної «попси». Мелодика ж української мови відрізняється від мелодики російської. Коли починаю придумувати мелодію до рядків, написаних українською, і музика лягає інакше. Мені це дуже цікаво».

Тема окупації Криму дуже болюча для сім'ї Андрусенків. Олександр та його дружина Оксана пустилися в Крим корені: народили двох синів, мали впорядковану «сталінку» в центрі Сімферополя, кілька інших об'єктів нерухомості. Олександр мав свою невеличку фірму з ремонту комп'ютерів, заробітку на життя вистачало. Подобалася й свобода, незалежність від держави. Коли ж постало питання про Батьківщину і зраду, тут уже Андрусенкам довелося вибирати. Усе, що навчилися роками, в один момент довелося покинути, тому що продати на ту пору було неможливо. Тож написали довіреність на користування частиною нерухомості, а іншу частину просто залишили — і що з нею робити, досі не зрозуміло.

— Спочатку в мене була надія, що півострів лишиться українським, — зізнається Олександр. — Під час лютневих подій біля стін Верховної Ради Криму збиралося чимало патріотів України. Були присутні й члени «Русского единства» — ми ще мали з ними сутічки. Я тоді, чесно кажучи, думав, що перемога буде за нами — такі в мене були відчуття. Але потім щось відбулося... Досі не знаю, що саме. І вже наступного дня владу захопила Росія. Можливо, колись це розкриється. Є запитання до Олександра Турчинова: чому не було наказу військам захищатися? Аби підтримати наших військових, ми приносили їм їжу. На

ту пору їм надійшов наказ здати зброю, і вони змушені були озброюватися дерев'яними палицями. А півострів аж київ засланними козачками й постійно п'яною місцевою самообороною, яку формували Сергій Аксенов — нинішній правитель Криму (добре пам'ятаю його у 90-ті роки: вже на ту пору він був досить відомою фігурою — разом із «братками» «віджимав» гроші в місцевого бізнесу). Так от, наші військові чекали наказу захищатися, а їм говорили: чекайте, мовляв, тримайтеся. А згодом, коли почали виводити підрозділи української армії, стало зрозуміло, що це все... Держави не захистила своїх громадян. Я тоді не міг стримати сліз. Проте багатьом кримчанам як нібито в голові щось перемкнуло: вони виступали за Росію, за Путіна. Тож жити там, пам'ятаючи про те, що ти громадянин України, в оточенні «ватників» стало просто неможливо. Та й небезпечно.

Його дідусь із бабусею — росіяни, переселенці з Кіровоцької області, котрі приїхали на півострів після депортації кримських татар, — проживали за 15 кілометрів від Сімферополя, тож, гостюючи в них, Олександр із дитинства чув ці розмови: от, мовляв, Хрущов сякий-такий — подарував Крим Україні. Із цим поколінням було все зрозуміло.

Півострів підживив російську псевдопатріотичність

— Але чому люди мого покоління із захватом сприйняли прихід росіян? — не може зрозуміти чоловік. — Ми ж читали одні й ті самі книжки, слухали одну музику, і тут раптом виявилось, що в нас кардинально протилежні погляди на життя, на події, що відбуваються. Пам'ятаю, коли почали повертатися татари, проросійські налаштовані сили поширювали чутки: от, мовляв, прийдуть ці корінні жителі, горло всім переріжуть. Потім, коли на вибори йшов «Рух» на чолі з В'ячеславом Чорноволом, так само почали лякати: от прийдуть, мовляв, українці, знесуть ваші пам'ятники, заборонять російську мову. Після Помаранчевої революції представники всіх цих бандитських формувань «Русское движение Крыма», «Русская община Крыма» тощо отримали депутатські значки. До того ж не забувайте, що на півострові завжди була присутня рука Росії: Юрій Лужков зводив будинки для військових Чорноморського флоту, відкривав школи. Натомість політики України щодо Криму взагалі не було ніякої. І коли Янукович продовжив на значний термін перебування російського флоту в Криму, я був просто шокований таким рішенням.

Півроку Олександр Андрусенко прожив у Криму вже за його окупації. Розповідає, що патріоти України й за російської влади збиралися на протестні акції. До

місць їхнього проведення стягувалися війська ОМОНу, озброєні російські десантники.

— Вони дивилися на нас і не могли зрозуміти: як же так, мовляв, їм заборонили виходити на вулицю, а вони посміли ослуhatiся. І така прірва була між ними і нами. До того ж відбувся чіткий поділ і між своїми: люди, яких іще вчора вважав близькими, раптом почали ставитися вороже — стало неможливо спілкуватися з ними. А ще був постійний пресинг. Багато моїх друзів виїхали: режисер Наталя Меньшикова — до Львова, Галина Джикаєва (у неї свій театр) — до Києва. Після того, як арештували режисера Олега Сенцова, багатьох людей почали викликати на розмову ФСБшники. Ми були знайомі з Сенцовим: у вересні 2013 року він збирався знімати свій другий кінофільм, і я запропонував йому за можливості використати десь як фон мої пісні. Окрім усього, виконуючи свій громадянський обов'язок, я висловлював свою незгоду з окупацією Криму. Ось за таких умов і визріло рішення покинути півострів. Велику роль у цьому відіграла дружина Оксана. Вона держслужбовець, працювала в Головному управлінні статистики Криму. Їй пропонували залишитися, навіть надбавки російські обіцяли. Проте дружина сказала мені: «Сашо, я так не можу. Я ж присягала на вірність народу України». Ось так і визріло спільне рішення виїхати. Як для мене, так і для Оксани дуже важливо жити в гармонії зі світом, що нас оточує. Своєю Вітчизну потрібно любити. Навіть тут багато людей запитують, чому я виїхав. Відповідаю: ви, мовляв, Батьківщини не втрачали, тому навряд чи зрозумієте.

У вас немає такого відчуття, що колись повернетеся додому?

— Думаю про це доволі часто. Не приховую, мені б цього хотілося. Водночас запитую себе: навіть якщо ситуація зміниться, як ти житимеш поряд із тими людьми, які зрадили Батьківщину? Упевнений: якби Крим лишився у складі України, не було б гарячих подій на Донбасі. Саме Крим підживив російську псевдопатріотичність, — розмірковує мій співрозмовник.

Пригадує, як проблематично було виїхати з окупованої території. В одному місці російський блокпост стояв, в іншому — озброєні представники аксеновської самооборони, в яких ані форми, ані документів. От вони зупиняють тебе, і ти думаєш: загальмувати чи, навпаки, натиснути на газ і швидше зникнути. За словами Олександра, було справді страшно.

Статусу переселенця кримчанин свідомо не отримував. Пояснює: «Листуючись із багатьма переселенцями, я не зустрів жодного, кому б Українська держава реально допомогла із житлом чи роботою. У мене не було ілюзій стосовно нашої держави, тому розраховував тільки на себе — я звик так жити».

Подружжя Андрусенків із двома синами оселилося у приватному будинку на Червоному Шляху (околиця Полтави). Олександр значає: Полтаву обрали тому, що на той момент, коли шукали підходяще житло, тут з усіх обласних центрів воно було найдешевшим.

Олександр Андрусенко готовий продавати сонячну енергію державі.
Фото автора.

Надлишки сонячної енергії міг би продавати

— Ми приїжджали сюди тричі — розглядали різні пропозиції щодо житла, прицінювалися, — розповідає Олександр, запалюючи цигарку. — Думаю, ми могли б осісти, скажімо, і в Миргороді. Проте допоміг випадок: домовилися з ріелтором подивитися варіанти житла, проте так сталося, що приїхали до Полтави у п'ятницю пізно ввечері. У нас було небагато грошей — на готель ми не розраховували. Хтось порадив звернутися на вокзалі в центр для переселенців, проте там заявили: приходьте, мовляв, після вихідних. Ситуація була безвихідною. І тут на вокзалі ми познайомилися з жінкою, котра, почувши про нашу проблему, запросила до себе переночувати. Це перевернуло мою душу, і я сказав дружині: все, лишаємося в Полтаві. Не знаю, що то було: провидіння Господнє, щось іще. Але саме тоді, коли мені потрібна була допомога від держави, допомогли прості люди. Я і в своїх громадянських правах сам себе відновив — без держави: можу голосувати, взяти кредит у банку — багато того, чого переселенці не можуть. Але прикро, що для цього мені довелося придбати будинок.

Коли Олександр переїжджав, уже тоді знав, що на новому місці будуватиме сонячну електростанцію. І як тільки зробив ремонт усередині будинку (для нього було важливо, щоб сім'я зустріла Новий рік у відремонтованому житлі), встановив перші чотири сонячні панелі. Зараз їх уже 38. Можливо, було б і більше. Проте Андрусенки примудряються ще й допомагати нашим бійцям на фронті. Через це Олександр і дах не добудував, відповідно, не зміг встановити на ньому сонячні панелі — вирішив зварити металеву конструкцію й розмістити їх над парканом. Окрім усього, цей спосіб був дешевшим. Сонячна електростанція забезпечує сім'ю Андрусенків повну енергетичну незалежність: у холодну пору року її потужності вистачає при споживанні 500 кВт електроенергії на місяць. У будинку є газовий котел, проте цього року Олександр газом не користується — опалює свою домівку інверторними кондиціонерами, що автоматично вмикаються при низькій температурі за вікном (а загалом працюють навіть при температурі повітря мінус 25-35 градусів). Що ще важливо: на кіловат спожитої електроенергії вони продукують чотири кіловати теплової енергії. Тобто навіть якщо ви не маєте сонячних панелей, користуватися сучасними інверторними кондиціонерами вигідніше, аніж газовим котлом. До речі, субсидії від держави Олександр Андрусенко

і в найгірші часи не оформляв, оскільки вважає, що людям потрібно дати можливість платити за рахунками: скажімо, надати безвідсоткові кредити — і тоді українці самі почнуть будувати сонячні станції. Це інвестиція й у власну енергетичну незалежність держави. Наразі в домогосподарствах України налічується приблизно півтисячі невеликих сонячних станцій, і їхня кількість увесь час зростає.

Але ж спорудити ось таку, як у вас, сонячну станцію — дороге задоволення.

— Насправді це не так уже й дорого, — посміхається Олександр, — у середньому можна вийти на ціну вживаного автомобіля. Скажімо, ось така, як у мене, 10-кіловатна станція обійдеться в 10-12 тисяч доларів. За сонячної погоди її віддача — приблизно 50 кВт електроенергії на день, а отже, півтори тисячі кіловатів на місяць. 500 кВт, як я вже говорив, споживаємо самі, а тисячу я готовий продавати державі. Отже, мій місячний прибуток мав би становити приблизно 200 доларів. Це цілком можливо: усі закони для цього прийняті, після Майдану до них внесені й поправки, що суттєво спрощують систему підключення індивідуальних сонячних станцій із метою продажу електроенергії.

Але на практиці все не так просто. Бо обленерго, за словами Олександра, — це той радянський анахронізм, де практично нічого не змінюється. На оформлення договірних відносин із монополістом прогресивний чоловік планував, як передбачає закон, витратити місяць. Проте минуло вже півроку від часу подання заяви, а кінця зволіканню не видно: принаймні двічі на тиждень доводиться комусь телефонувати, раз на тиждень писати гнівного листа, на який ніхто не реагує, — ось так монополіст буде стосунки із замовниками послуг, беручи наперед, до речі, чималі гроші.

— Якби епопея з «Полтаваобленерго» закінчилася, я б міг уже три місяці отримувати прибуток. У свою чергу, мав би стимул купувати і встановлювати нові сонячні панелі. Моє кредо: потрібно рухатися вперед. Бо якщо нічого не робити — нудно жити. Дуже важливо самому будувати своє життя.

Якщо кожен буде незалежним від держави, наша країна стане від цього тільки міцнішою, могутнішою, — вважає Олександр Андрусенко. ■

А ТИМ ЧАСОМ...

Коли вже був готовий матеріал, Олександр Андрусенко повідомив радісну новину: він нарешті підписує договір із «Полтаваобленерго» про продаж енергії від сонця.

■ СИМВОЛИ

Герої і пам'ять

Через різне бачення ідейної концепції монумента у Харкові може з'явитися одразу два пам'ятники Захисникам України

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Волонтерські організації та «Спілка ветеранів АТО» Харкова не знайшли спільної мови під час презентації ескізів та макетів майбутнього пам'ятника Захисникам України. Перші вважають, що серед запропонованих митцями проєктів немає жодного, який би міг зачепити за душу, тому проведений наспіх конкурс необхідно продовжити. Ветерани ж лишилися невблаганними. Мовляв, макет, що визначив кращим, — лише основа для подальшої роботи, тому працюватимуть далі з відібраним матеріалом, незважаючи на заклики почати все спочатку. У відповідь волонтери натякнули — місця у Харкові вистачить і для двох монументів.

Через владне терня до зірок

Це може здатися дивним, але навіть зараз факт появи у Харкові майданів на честь Захисників України та Героїв Небесної Сотні сприймається як особлива перемога патріотично налаштованої громадськості. З таким же скрипом і ходінням по муках «вбивався» дозвіл на спорудження у цих місцях однойменних пам'ятників. Зрештою, у травні крига скресла: у мерії дали згоду виділити землю для монументів за умови, що буде проведено конкурс проєктів, а в облдержадміністрації пообіцяли всіляко сприяти виконанню задуманого. Для більшої впевненості ветерани АТО, євромайданівці та представники Харківської ОДА підписали меморандум, яким зголосилися створити спільну робочу групу для координації усіх зацікавлених сторін. Тоді ж було оголошено конкурс на кращий проєкт пам'ятника Захисникам України.

Охочих створити за місяць скульптурний шедевр виявилось небагато, оскільки на огляд громадськості виставили всього лише сім робіт, але й ті,

датований варіант волонтер Євгеній Куліш не без жалю відзначив: «Пам'ятник невиразний не стільки з художньої точки зору, скільки у зв'язку з тим, що не несе жодного смислового навантаження. Перебийте шеврони, і отримаєте монумент, даруйте, бійцям протилежної сторони». Схожу реакцію викликав і скульптурний герой, який нагадує збірний образ українського козака. У цьому зв'язку глядачі жартували, що для асоціативної близькості з нашим часом йому бракує всього лише бронезилета. А так, мовляв, міг би бути.

Заявленість обраного митцями символізму посприяла тому, що після огляду макетів стихійно виникла група ентузіастів із числа громадських та волонтерських організацій, які вирішили домогтися ще одного конкурсного туру. «Я, будучи «атошником», ніскільки не применшую заслуг «Спілки ветеранів АТО», які провели, без перебільшення, титанічну роботу з організації процесу, — передає побратимам спільний месидж опонентів депутат міськради Іван Ракич. — Але хотілося б мати у місті пам'ятник, про-

що стосується конкурсу, то в організаторів було два шляхи. Перший — відкритий, коли переможцю призначається премія. У таких випадках громадська рада повинна напрацювати чіткі критерії й поставити завдання. Другий тип конкурсу — замовний. У таких випадках обирається кілька майстрів, яким замовляють ескізи. І якщо ми маємо намір витратити 25 тисяч доларів, умовно кажучи, на бронзу для пам'ятника, то можна знайти і півсотні доларів на ескіз».

Ні кроку назад

Спроба домовитися без публічного розголосу про подовження конкурсного відбору не увінчалася успіхом. Голова «Спілки ветеранів АТО» Олександр Сергієв сказав, що цей захід абсолютно відкритий, про нього писали ЗМІ, тому в «незгодних» було достатньо часу для того, аби приєднатися до справи і внести всі свої пропозиції. Він також наголосив — оперативний огляд творчих робіт потрібен перш за все для того, щоб отримати землю для монумента, оскільки така процедура передбачена законом. А тепер (поки триватиме процес землевідведення) спеціальна комісія, до складу якої ввійшли архітектори і представники влади, доопрацює представлені макети. «Ми звернулися також до громадськості, аби всі бажачі змогли висловити свої ідеї, — каже він. — На сьогодні учасники проєкту затвердили тільки стелу, в середині якої будуть кубу з гравіруванням підрозділів, що брали участь в АТО. Це символ бійцівської єдності. З обох боків викарбують інформацію про загиблих та зниклих безвісти. А ось із композицією, яка вінчатиме монумент, ще не визначилися, тому готові розглядати будь-які пропозиції».

За словами Олександра Сергієва, «Спілка ветеранів АТО» не «прив'язується» до конкретних термінів. Це була відповідь на закид волонтерів про поспішність дій і бажання звести пам'ятник якнайшвидше. «Якщо буде потрібно, ми і рік, і два, і три витратимо заради вдосконалення головного макету, — каже він. — Для нас головне, аби смислове навантаження у скульптурній роботі було якомога потужнішим».

У свою чергу опоненти «атошників» і далі наполягають на тому, щоб усе повернути до висхідної точки, визначитися з головною ідеєю пам'ятника, а вже потім ставити якимось конкретним завданням майстрам. Пролунала навіть думка про те, що скульпторам було б не зайве спочатку понюхати пороху на фронті, а вже потім створювати макети. І оскільки Спілка відкинула цю

Макети пам'ятника Захисникам України, які отримали найбільше голосів під час конкурсного відбору.

Фото з сайту 2day.kh.ua.

«Коли починалася АТО, ми йшли у бій у касках зразка 1941 року. І всього лише за два роки завдяки волонтерам, громадянам України вдалося повністю перезавантажити таку «машину», як ЗСУ. Хотілося б, аби цей дух був символічно переданий у майбутньому монументі».

м'яко кажучи, не викликали особливих емоцій. Оцінюючи ситуацію, глядачі виправдовували якість і кількість проєктів браком часу та відсутністю преміального фонду, хоча при цьому всі розуміли — з переможцем виникли серйозні проблеми.

Справа не тільки в шевронах

Найприйнятнішим для основи майбутнього пам'ятника члени журі назвали макет Олександра Ткаченка та відомого харківського скульптора Олександра Рідного. Останній каже, що працювати над ідеєю такого монумента почав ще рік тому. «Було дуже багато варіантів, — резюмував автор. — Спочатку я вибрав із десяти кілька кращих, а потім із них — один. Зокрема, були ескізи про Донецький аеропорт, де літають снаряди, люди у динаміці, але як на мене, ще не час для такої ідеї. Це дуже болісно сприймається. Наша ж історія — про мир і спокій».

Згадане Олександром Рідним умиротворіння «демонструють» два бійці на привалі. Вони стоять на бетонних плитах, де можуть бути висічені назви усіх військових частин, що брали участь в АТО. Коментуючи «сол-

ходячи повз який на очі б наверталися сльози й починало частіше битися серце від розуміння того, що десь поруч йде або йшла війна. Як учасник цих страшних подій мушу сказати ось що: коли починалася АТО, ми йшли в бій у касках зразка 1941 року. І всього лише за два роки завдяки волонтерам, громадянам України вдалося повністю перезавантажити таку «машину», як ЗСУ, Нацгвардію, СБУ, — вони наразі є грізною силою. Хотілося б, аби цей дух був символічно переданий у майбутньому монументі. А який може бути сенс у тому, аби просто змінити шапку?»

Не сприйняли однозначно макет-переможець і в художніх колах, тому деякі митці теж виступили на боці опонентів. «Наш спротив має неформальний, волонтерський, патріотичний дух, оскільки неемоційні, позбавлені життя пам'ятники зразка 70-80-х років не хотілося б бачити в місті, — каже архітектор Олег Дроздов. — У Києві, Харкові, Одесі достатньо майстрів, які могли б справитися із завданням і створити сучасний монумент. Ми ж тут, на жаль, скочуємося у глибоку провінційність. Усе місто засмітили бронзові опудала.

пропозицію, волонтери та кілька громадських організацій написали голові облдержадміністрації листа з проханням вплинути на незговірливих авторів ідеї. Але Юлія Світлична зайняла в цій дискусії нейтральну позицію. На її думку, сторони мусять самі між собою домовитися й вибрати той проєкт, який би влаштував більшість. «Зі свого боку, — сказала вона, — я можу, за бажанням громадськості, направити те чи інше рішення на експертизу Спілки архітекторів та Спілки скульпторів, аби вони дали компетентну оцінку». Волонтерів така відповідь не влаштувала, тому вони залишили за собою право розпочати роботу над своїм проєктом. Йдеться про створення комісії, до складу якої ввійдуть не лише творчі майстри, а й учасники бойових дій та родичі загиблих. На їхню думку, пам'ятник мусить брати за душу не лише сучасників, а й наступні покоління, тому поспішати не варто. «Зрозумійте, ми не применшуємо заслуг наших побратимів зі Спілки, — пояснив позицію опонентів Іван Ракич. — Вони протоптали дуже серйозну дорогу, зробивши те, за що багато хто просто боявся братися,

адже йдеться про зіткнення з різними гілками влади. Вочевидь, їхній монумент буде-таки встановлений у парку. Але в Харкові багато й інших місць».

Із ціною питання поки що теж не визначилися. Олександр Сергієв хоче бачити пам'ятник суто народним, тому Спілка не візьме жодної копійки з бюджету. Гроші збиратимуть усією громадою. Як показала практика, шляхи можуть бути різними. Днями Харківська обласна філармонія провела благодійний концерт, передавши на завершення проєктування та початок будівництва монумента 135 тисяч гривень. «Найближчим часом ми плануємо звернутися до міського керівництва з проханням про відведення земельної ділянки під будівництво пам'ятника, — сказав начальник обласної державної служби у справах ветеранів та учасників АТО Юрій Корсунов. — Від розміру ділянки залежатиме розмір пам'ятника і, відповідно, його вартість. Коли ці питання будуть вирішені, ми зрозуміємо, скільки потрібно зібрати коштів на всі роботи. Й у випадку необхідності проведемо додаткові благодійні акції». ■

■ ЗЛОЧИН І КАРА

Невловимий для світу

Український суд відпустив кіберзлочинця, якого розшукують у 30 країнах

Катерина БАЧИНЬСЬКА

«Світ ловив мене, та не спіймав». Мабуть, приблизно так зараз думає український кіберзлочинець Геннадій Капканов, якого впродовж чотирьох років розшукують у понад 30 країнах світу. І поки весь світ намагасться-таки впіймати Капканова, вітчизняна Феміда зуміла його посадити на лаву підсудних, проте на досить короткий термін.

Окрім того, що Капканова розшукують за кіберзлочини, нещодавно на офіційному сайті Національної поліції з'явилося повідомлення, де його розшукують у ще одному кримінальному провадженні. Зазначається, що Капканов вчинив замах на вбивство працівника поліції. «У разі отримання інформації стосовно місця перебування вказаної особи просимо негайно повідомити поліцію за телефонами: 050-606-29-19, 099-960-25-15, (0532) 51-77-55, 102 або іншим зручним для вас способом», — йдеться у повідомленні.

На початку грудня в Олександрійському районі Полтави розглянули клопотання прокурора Сьоміча, у якому він просив призначити підозрюваному 40 діб тимчасового арешту, аргументувавши це тим, що справа міжнародна, тому Геннадія Капканова треба тримати під арештом, щоб потім передати іншій країні. Слідчий суддя Лариса Кулешова не

задовольнила клопотання прокурора. Суддя аргументувала це тим, що затриманий є громадянином України. Згідно з законом, за такі злочини українських громадян не видають іншим країнам. Тому пані суддя заявила, що немає необхідності тримати підозрюваного під арештом, і відпустила його.

Нагадаємо, що вранці 30 листопада в Полтаві «КОРД», кіберполіція і Генпрокуратура провели спецоперацію, в ході якої правоохоронці затримали одного з організаторів злочинного угруповання Avalanche. Група поширювала шкідливі програми, які використовувалися для розсилки спаму, крадіжки паролів, даних кредитних карт, DoS-атак і т.д. Злочинці контролювали 500 000 заражених комп'ютерів у 180 країнах світу. За даними Європолу, через роботу Avalanche фінансові втрати у світі можуть досягати сотень мільйонів євро.

Варто зазначити, що наші Генпрокуратура та Нацполіція заявили про проведення масштабної операції і що вони готові об'єднатися із 30 країнами, які розшукують українця. «Правоохоронці 30 країн днями закінчили безпрецедентну міжнародну операцію з ліквідації кібермережі, яка щоденно інфікувала по всьому світу півмільйона комп'ютерів», — заявив Юрій Луценко.

За словами Юрія Луценка, затри-

мано п'ятьох осіб, троє з них — українці. Один із затриманих у Полтаві чинив озброєний опір, маючи на руках автомат Калашникова і бойовий пістолет. Генпрокурор зазначив, що обшуки проведені майже в 40 приміщеннях, відстежили понад 220 серверів, які були вражені вірусом, і заблокували близько 800 тисяч доменів. Також Генеральний прокурор похвалився, що це перший помітний успіх українських правоохоронців на міжнародній арені.

«Учора о сьомій ранку ми вже стояли по всіх адресах у 30 країнах світу. О сьомій ранку пішла відмашка і почалися обшуки. Із 27 осіб зараз затримані п'ять, у тому числі три українці — один у Німеччині, два — на території України», — озвучив деталі Троян. Виконуючий обов'язків голови Нацполіції повідомив, що координаційний штаб операції розташовувався в Гаазі. За його словами, у зазначеній операції брали участь 180 оперативників. Опрацьовано понад 130 тисяч гігабітів.

Ще варто додати, що слідство у справі Геннадія Капканова веде прокуратура німецького міста Ферден. Згідно з європейським ордером на арешт, йому інкримінують дії, якими він завдав шкоди на 6 мільйонів євро. За місцевими законами, згідно зі звинуваченням, йому загрожує 10 років позбавлення волі. ■

■ ВІДЛУННЯ

Слизькі шляхи

Чому заборонили масово возити дітей

Сергій ДОВГАЛЬ

Кінець минулого тижня на Дніпропетровщині ознаменувався двома резонансними дорожньо-транспортними пригодами. Одна з них сталася з автобусом із Кропивницького, який перевозив батьків, дітей та керівників ансамблю бандуристів «Орія» та театру-студії «Маска». Вони мали взяти участь у фестивалі у Дніпрі.

Віда сталася неподалік від обласного центру на криворізькій трасі. Як засвідчують потерпілі, раптово автобус «павло», а потім він став завалюватися на бік. Позаду їхали українські воїни, які відразу зорієнтувалися в ситуації і стали надавати потерпілим першу допомогу, витягувати їх із перекинутої машини.

Найбільш потерпілих, 19 дітей і двох дорослих, доставили до лікарні. На щастя, ушкодження виявилися незначними і вже через день усіх відправили до Кропивницького поїздом. Певна річ, про участь в омріяному фестивалі вже не йшлося. Але у Кропивницькому з цього приводу ніхто особливо не переживає. Головне, що всі повернулися до дому живими і здоровими.

Однак згодом стали відомими інші обставини. Як виявилось, у Кропивницькому обласна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій прийняла рішення, яким заборонила будь-які перевезення дітей, починаючи з 2 грудня.

«Уже в п'ятницю жоден шкільний автобус не перевозив школярів, діти з інтернатів додому на вихідні не поїхали. Буде проведено службове розслідування», — повідомив заступник голови Кіровоградської облдержадміністрації Сергій Коваленко.

Як зазначив посадовець, обмеження щодо перевезення дітей буде знято після того, як дороги в області будуть розчищені і поспані.

Без трагедії не обійшлося у самому Дніпрі. Внаслідок ДТП загинула жінка, яка стояла на узбіччі, чекаючи на можливість перейти дорогу. Потерпілою виявилася людина мистецтва, у Дніпрі знана і шанована. Це концертмейстер, перша віолончель театру опери і балету та камерного оркестру «Пори року» Ірина Томчук. Жінка того фатального дня опинилася у тому місці разом зі своїм чоловіком, валторністом цього ж театру, оскільки неподалік розташований їхній замський будинок.

У Дніпрі відбулася церемонія прощання з відомою музиканткою.

Ще одна жахливіша аварія, яка вже забрала життя п'ятьох молодих людей, сталася 2 грудня близько 21-ї години також неподалік Дніпра. Мікроавтобус у цей час звичним маршрутом розвозив працівників м'ясної фабрики по селах Петриківського та Магдалинівського районів.

Віду спричинив зустрічний «КамАЗ», від якого на повному ході відірвався причіп, завантажений зерном кукурудзи. Удар у ліву частину мікроавтобуса «Мерседес Бенц 312», який правую частину зачепив дерева, що не дозволило йому ще й перекинутися.

На місці загинули жителі Петриківського та Магдалинівського районів, 1992, 1994, 1983 та 1985-го років народження, а також жінка віком до 35 років, особа якої уточнюється. Ще семеро потерпілих доставлено до лікарень Дніпра. Стан одного з них медики оцінюють як вкрай важкий.

Пасажири стверджують, що до водія мікроавтобуса, який отримав черепно-мозкову травму, жодних претензій не мають: він хоч і став їх перевозити недавно, відзначався у водінні акуратністю.

Водій же «КамАЗа» запевняє, що не зможе збагнути, як міг відірватися причіп, який, за його словами, був закріплений належним чином. Проте йому доводиться пояснювати всі обставини цього вже слідчим. Адже наразі відкрито кримінальне провадження за ч. 3 статті 286 Кримінального кодексу України, максимальна санкція за якою — до 12 років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортним засобом. Уже призначено необхідні експертизи, які мають прояснити обставини, що стосуються справності вантажного автомобіля та причепа до нього.

Лілія Липка, яка внаслідок страшної аварії опинилася у лікарні, розповідає, що після удару причепа частину пасажирів умить перетворило на криваве м'ясо, а решту — викинуло з салону. ■

■ СИЛЬНІ ДУХОМ

Чоловіки із серйозними травмами після реабілітації та протезування можуть піднімати штанги та гирі й віджиматися.
Фото Софії РОЗУМЕНКО.

Тарас ЗДОРОВИЛО

У Музеї історії вітчизняної фортифікації в Києві відбулися спортивні змагання «Нескорені», приурочені до Міжнародного дня інваліда. Турнір показав, що є сильним духом хлопці, які, навіть отримавши важкі поранення під час війни на сході, не зламалися і після тривалої реабілітації повернулися до активного життя. Проведення змагань було ініційоване саме бійцями АТО, які втратили кінцівки, а організувала й провела захід «Українська асоціація інвалідів АТО», яку очолює «афганець» Сергій Тріскач.

У змаганнях взяли участь вісім ветеранів із різними серйозними трав-

Незламні

Волинський боєць на протезі пообіцяв піднятися на Говерлу

мами та контузіїями. Вони піднімали штанги, гирі, віджималися та працювали із силовими тренажерами, показавши чудові результати, давши фору навіть здоровим людям.

«Сумною є статистика: 4700 учасників АТО стали інвалідами, — говорить голова Держслужби України у справах ветеранів війни та учасників АТО Артур Дерев'яно. — Нині 727 хлопців, якими опікується наша служба й веде моніторинг. Упродовж

двох років ми супроводжуємо хлопців, які втратили функціональні можливості кінцівок. Більш як 200 воїнів уже мають протези, ще 150 проходять протезування зараз. Дехто з бійців готується, тому що важкі травми не дозволяють зробити їм протези найближчим часом.

Люди із сучасними протезами мало чим відрізняються від здорових. Наприклад, рукою-протезом німецького виробництва можна піднімати гирю вагою...

80 кг. Артур Дерев'яно розповідає: «Один із наших волинських бійців, який зараз протезується в Італії, пообіцяв на свій 55-й день народження піднятися на протезі в 55-й раз на Говерлу!»

До речі, на змаганнях у Києві був присутній Вадим Свириденко, фельдшер 128-ї бригади, який обморозився під Дебальцевим, поранений і контужений потрапив у полон. Він утратив чотири кінцівки, але не зламався. Нещодавно Вадим брав участь у 41-му марафоні морської піхоти США й пробіг за океаном 10 км за рекордний час. Днями Вадима Свириденка було призначено Уповноваженим Президента України з питань реабілітації учасників АТО. ■

Анна АНДРУСЕНКО

■ ІНІЦІАТИВИ

У рамках роботи Культурно-освітньої академії Гете-Інституту у 2016 році в Україні реалізовано 16 культурно-урбаністичних проєктів. Зокрема, у Кременчуці активісти перетворили занедбаний ЖЕК на сучасний арт-простір; у Херсоні презентували художню виставку про символ міста — німецький корабель «Товариш Горх Фок»; у Запоріжжі відбувся форум і видано посібник про успішну реалізацію культурних проєктів; у Чернівцях провели тренінги та «Культурний квест» для 60 учасників із різних міст України; створили інтерактивну «Культурну мапу Бердянська», зрозуміло де. Про дві ініціативи — детальні розповіді.

Відродження літературного Бучача

Восени 2016 року у 12-тисячному Бучачі культурні активісти за підтримки Гете-Інституту та програми Культурно-освітньої академії відкрили літературну резиденцію для українських письменників. Першими гостями резиденції стали Євгенія Сенік, Андрій Любка та Софія Андрухович. Організатори проєкту прагнули, щоб резиденти відчули атмосферу міста і описали його, як це зробив 50 років тому нобелівський лауреат з літератури за твори про Бучач, уродженець міста — Шмуель Агнон.

«У Німеччині є таке поняття, як міський письменник. Влада міст пропонує літературну резиденцію письменникам, щоб ті жили і писали про відвідуване місто. Ми підтримали літературну резиденцію у Бучачі, оскільки вона чудовий приклад того, як можна повернути маленькому містечку його літературну ідентичність і урізноманітнити культурне життя. Цей проєкт важливий також із точки зору культурної децентралізації, про яку так багато сьогодні говорять в Україні», — розказує референт із культурних програм Гете-Інституту Фрідеріке Мьошель.

Перейти через байдужість

На Бучач пропонують поглянути очима нобелівського лауреата з літератури, уродженця міста Шмуеля Агнона

Восени короткострокова літературна резиденція діяла у Бучачі на базі Літературного центру імені Агнона, який місцеві активісти відкрили минулого року. У 2017 році організатори планують зробити її цілорічною. Десятки зустрічей із сучасними українськими письменниками, книжкові презентації, ексклюзивні літературні мандрівки Бучачем, розроблені на основі текстів Агнона та сучасних українських письменників — стали справжнім культурним бумом для мешканців районного центру Тернопільської області.

«Вибір куди піти ввечері після роботи, у нас невеликий: це або якесь кафе, або дитячий майданчик, а у неділю — похід у церкву. На перші події нашого літературного центру приходило близько 5 людей, зараз — це вже кілька десятків. Пам'ятаю, як на наступний день після зустрічі з Софією Андрухович, я зустріла на базарі відвідувачку нашого центру. У одній руці в неї був хліб, а в іншій — книга Софії «Фелікс Австрія». У нас, знаєте, за ціну такої книги можна приготувати хорошу вечерю на сім'ю», — говорить програмна директорка Літературного центру імені Агнона Мар'яна Максим'як.

Конкурс селфі врятував міст

Влада Генічеська — міста у Херсонській області — ще навесні нинішнього року анонсувала демонтаж столітнього мосту відомої німецької компанії Waagner Biro і здачу конструкції на металобрухт. На захист архітектурної пам'ятки міста стали громадські активісти. Їхні дії стали вирішальними, щоб за-

Міст у Генічеську.

Фото надане Гете-інститутом.

крити питання демонтажу залізничного мосту — однієї з головних пам'яток Генічеська.

«Ми придумали низку проєктів, присвячених мосту, — розповідає організаторка акції Юлія Манукян. — Наприклад, конкурс фотографій «100 років — 100 селфі». Роботи переможців ми розмістили на верхотурі мосту, це було дуже гарно. Також організували лекції спеціалістів Краєзнавчого музею, виступи музичних і танцювальних колективів. Сьогодні виставка фотографій проходить у Будинку культури Генічеська. Ми боремося за міст і як за об'єкт унікальної спадщини, і як за символ прагнення до іншого, недепресивного майбутнього».

Міст у Генічеську — витвір архітектурного мистецтва, був створений у 1915 році компанією Waagner Biro, яка

спроєктувала також Рейхстаг, Сіднейську оперу, футуристичний аеропорт в Баку і ще 4 тисячі знакових об'єктів по всьому світу. За своє довге життя міст бачив революцію, війни, кризи, по ньому ходили потяги, їздили автомобілі, а зараз він став головним арт-об'єктом і символом Генічеська.

Участь в акціях за збереження мосту брали не лише мешканці Генічеська, для яких міст — невід'ємна частина урбаністичного пейзажу, а й міжнародні культурні інституції, а потім і місцева влада, яка вирішила, що така цінна пам'ятка все-таки потрібна Херсонській області. Завдяки цьому культурному проєкту вдалося врятувати старовинний міст, і сьогодні активісти святкують перемогу.

Нагадаємо, що в рамках програми Гете-Інститу-

ту «Культурно-освітня академія» 16 проєктів із 11 міст України отримали гранти на втілення найрізноманітніших ініціатив. Деякі з них не просто об'єднали навколо себе незліченну кількість людей, а й змінили життя міста та зберегли його історичну спадщину, як це сталося у Генічеську.

«Завдання Культурно-освітньої академії — підтримувати культуру в українських регіонах, — розповідає референт культурних програм Гете-Інституту Фрідеріке Мьошель. — За три роки існування проєкт об'єднав 200 культурних менеджерів, урбаністів, художників і громадських активістів, кожен з яких прагне розвивати своє місто. Ми раді, що завдяки таким акціям, як у Генічеську, ставлення до культурних проєктів, їхнього впливу і можливостей змінюється і у місцевої влади». ■

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

■ КНИЖКОВА ШАФА

Із трембітою Параджанова

Іван Драч презентував дві збірки

У столичній книгарні «ДОВЖЕНКО книжки.кава.кіно» відбулася презентація збірок творів «Соняшник» та «Крила» відомого українського поета-шістдесятника Івана Драча.

«Іван Драч — неозначна фігура українського культурного простору і представляти його не просто, зізнався модератор вечора Іван Рябчий. — Поет, кіносценарист, драматург, перекладач, мислитель, політик, лауреат Шевченківської премії і Державної премії СРСР, кавалер ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня, Герой України. В літературі доби шістдесятників його поезія свого часу наробила чимало галасу. В кінематографі саме за сценаріями Драча було створено низку справді культових фільмів — «Пропала грамота», «Криниця для спраглих», «Камінний хрест».

Звісно, згадали і про перший вірш поета.

— Пригадую, вийшов до дошки, пишу щось, а вчитель мене перед усім класом осоромив, крейда біла, а руки мої червоні, бо саме крашанки фарбували перед Великоднем, — розповів Іван Драч. — А на той час цього робити не можна було. А я ходив у начальстві, на рукаві — дві лички — голова ради загону... Трохи пізніше той вчитель їде на велосипеді, зупиняється і кличе мене (у нас були дружні посилки) й пропонує послухати вірша, якого написав...Щось про природу. Я прийшов додому і думаю: ось я зараз напишу справжнього вірша й надішлю до газети. І написав — «Ми за мир». Вірша надрукували в районній газеті. То

було. Коли вчився у сьомому класі. Ну, а вже кожен графоман, як тільки побачить свого надрукованого вірша — пропав навіки. Ось я й до сьогодні не можу від цього відмовитися.

Поет від того не загордився. Писав далі. Навіть не вважає, що на нього звалилася слава після виходу першої збірки «Соняшник». А по-справжньому відчув славу після того, як у «Літературній газеті», яку редагував Павло Загребельний, надрукували трагедію «Ніж у сонці». Тоді був справжній фурор. Усі почали цікавитися, хто такий Іван Драч.

Багато приемних спогадів у поета пов'язано з ім'ям славетного Сергія

Іван Драч.

Фото з сайту glavcom.ua.

Параджанова, якому був помічником, коли знімали «Тіні забутих предків». «У моїй квартирі стоїть трембіта від Параджанова, як свідок,

що потрібно записати спогади далекого 1964 року, — розповідає Іван Драч. — Тоді готувався ювілейний вечір в театрі імені Івана Франка.

Параджанов вирішив від знімальної групи «Тіней забутих предків» подарувати організаторам трембіту. І ось уявіть собі: через увесь Київ ми несемо з ним трембіту удвох (а її тільки так і можна нести), а в театр нас не пускають. О! Як «бушував» тоді Параджанов... Зрештою, жбурнув ту трембіту й вигукнув: «Забирай її собі!» Ось так і стоїть у квартирі свідок ювілейного вечора Михайла Коцюбинського.

Брати Івана Драча добре малювали, а йому лишили Слово. Тепер він «пише, як пишеться». Вірить у поезію, красу, кіно, майбутнє. У Господа Бога. Поет читає вірші. Йому аплодують. І більшої винагороди не буває. ■

СОФІЯ

Якість гуманітарних месиджів:

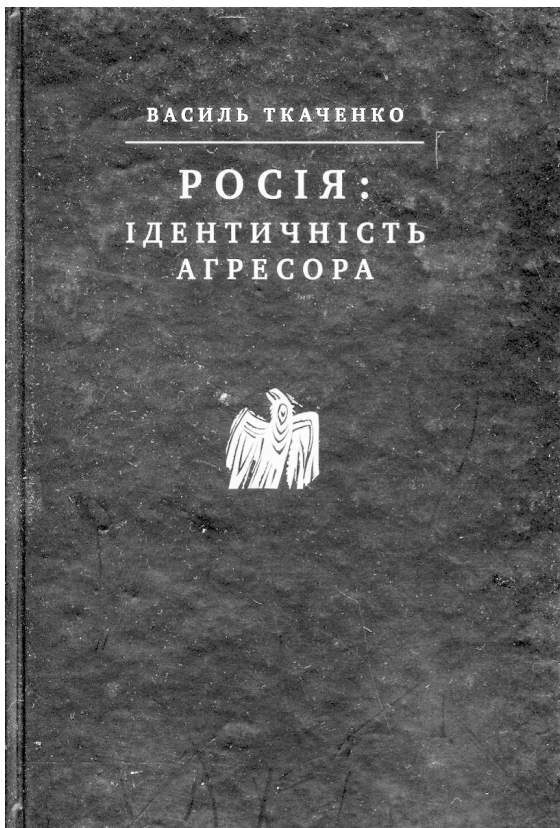
Від докторів до студентів

Костянтин ДИКАНЬ

Українському електорату зле бракує медіа-грамотності, тому він геть беззахисний супроти пропаганди олігархічних та відверто провладних засобів масової інформації. Добре помічними ліками від маніпулятивної інформації є, зазвичай, книжки. Та часом серед політологічних досліджень трапляються такі, що краще їх оминати.

В Советському Союзі не було не лише сексу, а й політології. Зате в сучасній Україні є Академія політичних наук та Національна академія педагогічних наук, куди входять і дослідники-політологи. Сотні академіків і членів-кореспондентів цих доволі специфічних утворень мають поважні наукові ступені й посади в солідних наукових і державних установах. Ось і Василь Ткаченко, автор уже 23-ї монографії «Росія: ідентичність агресора» (К.: Академія), має титули, відзнаки, творчу біографію, що підігривають читацьке очікування непересічних висновків. Платон і Аристотель вбачали у формі сутність речей, змістовність форми постулював у фірмовому туманному стилі Гегель. Книга у формі монографії з солідними рецензентами і рекомендацією Вченої ради Інституту всесвітньої історії НАН України зумовлюють неабиякі надії щодо якості її змісту.

Та вже перший рядок — «21 квітня 2015 року Верховна Рада України прийняла Постанову за № 2332 «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків» — свідчить, що мова йтиме, радше, про Україну, аніж про Росію. Принаймні перша з трьох глав (третьою книги) присвячена винятково Україні, де замість висновків — неவிбагливий розділ «Зона цивілізаційного протистояння», — і теж не про Росію. У двох інших главах — чимало про США, Китай і переважно банальності про Росію. Як-от, «одкровення» загальники тамтого академіка Арбатова: «Влада повинна зробити все, щоб не допустити соціального вибуху, причому діяти за допомогою реформ, які поліпшать становище людей, дадуть їм почуття власної гідності, можливість впливати на політику через демократичні інститути і норми. Не дай нам боже дожити до нашого Майдану». Або такі-от «відкриття» з російських джерел: «Проект «Крим наш» був покликаний консолідувати суспільство імітацією безкровної перемоги. Але і цього виявилось мало — в хід пішла випробувана тактика мобілізації суспільства через «фортецю, обложу зовнішнім ворогом»; «Російська держава-цивілізація, про яку так багато говорив Путін, демонструє нині всі оз-

наки занепаду та згасання. Питання лише про час і спосіб остаточного падіння. Намагаючись продовжити життя системі російської влади, але не маючи змоги відповісти на виклик часу (слабка економіка, корупція і деградація освіти), Кремль переводить увагу суспільства на зовнішні загрози за рахунок підміни викликів і відволікання уваги». Четверть століття тому таке писали в націоналістичних газетках, нині — в академічній монографії.

Зрештою, пріоритетна увага до України (у книжці про Росію) була би прийнятною, коли б автор не послуговався зашкарубленими толочкізмами: «Сьогоднішня російська державність має дніпровське коріння, як ми говоримо, у нас спільна дніпровська купіль. Київська Русь почалася як основа майбутньої російської держави. У нас спільна традиція, спільна ментальність, спільна історія, спільна культура. У нас дуже близькі мови. У цьому сенсі, а ще раз хочу повторити, ми один народ». Браво! Коментарі зайві. Й це у главі «Україна — не Росія: випробування Майданом»!

Відтак маємо квінтесенцію рафінованої малоросійської меншовартості й бажання наукоподібно перекласти свій інфантилізм на інших: «Насправді «успішний або неуспішний розвиток окремої держави багато в чому визначається не її власною волею до перемоги, а тим, чого від неї хоче інший світ і наскільки він дозволяє їй успішно розвиватися... насправді потрібно дивитися на розстановку політичних та економічних сил у світі, котрі зумовили появу... можливість досягти всіх цих успіхів».

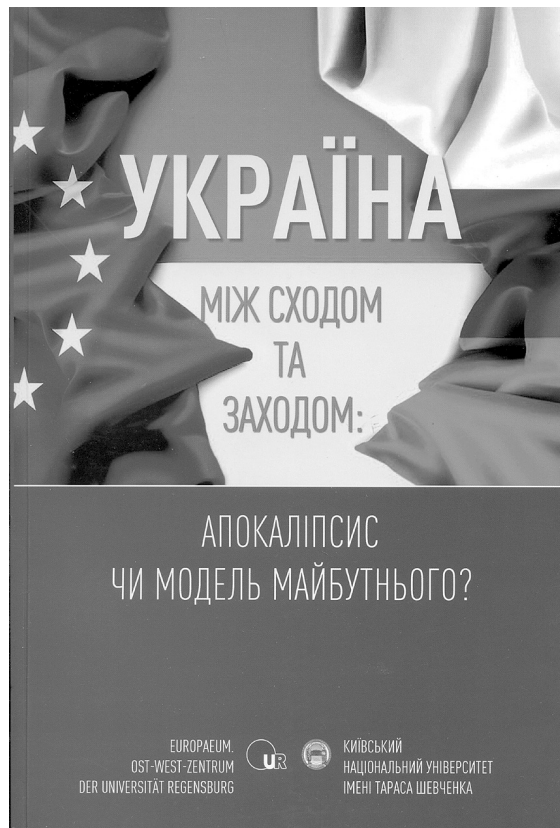
Філософ науки Карл Поппер наголошував, що навіть правильне твердження, висловлене без застосування наукового методу, не має нічого спільного з наукою. Теза «Україні, як після Першої, так і Другої сві-

тових воєн, не поталанило із самовизначенням: Європа як тоді, так і тепер виявилася не готовою ні зрозуміти, ні сприйняти прагнення України до незалежності від Росії» без геополітичного аналізу, зокрема 1918–1920 років, голослівна. В тій українсько-російській війні майбутнє України кувалося в Холодному Ярі, та її доля визначилася за лаштунками Паризької мирної конференції.

Ігноранція лідерами Першої української революції міжнародного геополітичного чинника призвела до трагічної втрати Україною державності. 11 листопада 1918 р. Польща проголосила незалежність, а вже 18 січня 1919-го тисячі поляків заповнили Париж, вицільовуючи В. Вільсона. Ю. Пілсудський, Р. Дмовський, І. Падеревський, інші як могли лестили «Раді трьох». УНР і ЗУНР були представлені жалюгідною делегацією з вимогою виведення з української території військ Антанти. Звідси «Лінія Керзона», втрата Україною Галичини, Волині...

«Українській владі доводиться шукати взаєморозуміння з лідерами Заходу, українськими представниками великого капіталу і з апаратом управління, що небачено розрісся. Доводиться враховувати і чинник Майдану». Дійсно, владі не позаздриш, якщо їй опонує «апарат управління, що небачено розрісся», як значить В. Ткаченко й спирається на розлогу цитату Ю. Мостової з газетної публікації, в якій вона пунктирно намічає місця найбільшої корупції й бюджетно-податкового дербану. В цьому сіль: «Дзеркало тижня» змістовніше, коротше, дешевше; без банальних цитат, компліяцій та інших атрибутів «докторського стилю».

Вереснем-груднем 2014 року Київський Національний університет спільно з Центром

східно-західних студій Регенсбургського університету «Європеум» провели конкурс на кращий есей з теми-проблеми «Україна між Сходом і Заходом: Апокаліпсис чи модель майбутнього?». Надійшло 390 робіт із України та 14 з Німеччини. Дві третини учасників — молоді до 25 років, наймолодшому — 13.

Цього року вийшла друком підсумкова однойменна 200-сторінкова книжка «Україна між Сходом і Заходом: Апокаліпсис чи модель майбутнього?» (К.: Самміт-Книга) — сорок кращих робіт конкурсу. Його ініціатор, професор Вальтер Кошмаль відзначає, що учасники з України «з почуттям високої гідності й відповідальності роблять ескізи українського майбутнього на засадах європейських етичних принципів. Це вражає і водночас ставить під сумнів ті стереотипи, які щодня накидають нам як політики, так і публіцисти». Українські ж організатори наголошують, що «жанр есе передбачає довільну композицію тексту, висловлення суб'єктивних думок і вражень, вичерпність трактування теми при цьому не є визначальною. Саме жанр есе дає можливість творчій особистості виявити себе повною мірою».

Як на мене, перше місце для есею, написаного російською, — вияв малоросійщини. Ніка це не європейська толерантність — адже німецькі учасники не писали своїх творів «світовою» англійською. Так само окупаційною мовою написано твір і наймолодшого учасника — школяра-восьмикласника з Дніпра. Добре, що хлопчак не боїться бути відкритим, оригінальним, креативним. Але соромно, що на батьківщині ракет дітлахи виховуються на казках К.Чуковського: в епоху глобалізації, Інтернету, нанотехнологій конотації в мешканця міста-мільйонника, як століт-

тя тому, викликають Бармалей і Муха Цокотуха!

Кожен має право фантазувати на довільну тему, та не конкурсант. Якщо рекомендації (навіть у форматі есею) урядові дає 26-літній випускник механіко-металургійного коледжу (фах: техник-механік металургійного підприємства), котрий працює помічником художнього керівника в театрі-мюзиклі, то виникають питання до журі. Справа навіть не в мові викладу. Пропонується оптимізувати бюджет держави (нехай із посланням на К.Бендुकідзе) шляхом ліквідації Мінекономіки, Мінсім'ямолодьспорту, Мінкульту (Бог із ними, не шкода), МінАПК (теж не збиток, із городу прогудемося). Та разом наш порадижник пропонує скасувати й Академію наук! Це вже занадто: фахівець із трьома роками напіввищої освіти оцінює доцільність діяльності тих, хто продукує нові знання десятиліттями! Коли подібну маячню несе радикальний політик з вилами, списуємо на особливості його електорату, та отримати підтримку популістського невігластва від університетських викладачів?!

А включення до книги «творів» плагиаторів — уже не сором, а ганьба. Ірина Бакай — випускниця юридичного і міжнародного факультетів Львівського Національного університету та Микола Белесков — студент (на той час) магістратури Інституту міжнародних відносин Київського університету імені Шевченка подали майже цілком ідентичні тексти. Хто в кого списав — не знаю, але хтось із цих міжнародників захищатиме інтереси України на переговорах із РФ!? В Японії найбільший гріх студента — списування... Може через те вона — не Україна.

Публікація цих текстів — питання до українських гедлайнерів конкурсу: професора кафедри історії та стилістики української мови Л. Гнатюк, доцента кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн О. Іванова, асистента кафедри соціальних комунікацій Ю. Нестеряк. Як гумор (університетський тролінг?) — тексти розміщено поруч. Дивує, що є наївні мекенати, котрі не шкодують своїх грошей на підтримку імітаторів.

Звісно, у книжці є й цікаві, навіть яскраві есеї. Згадати, бодай, таких авторів-конкурсантів, як А.Гаврильченко, М.Гах, Т.Заварза, І.Косицька, С.Орел (Бондар), О.Павленко, інші. Тексти, котрі припадають до душі, написані переважно в стилі прагматичного, а то й меркантильного фантазування чи тужливо-щемливої прози. На жаль, практично відсутня романтика, а життєвий оптимізм останнього абзацу здебільшого банальний, на кшталт «усе буде добре; у нас усе вийде».

Переможці конкурсу з Німеччини зрозуміли тему геополітично, звідси алюзії, викликані тематичним запитанням. Їхні тексти, на мою думку, не надто сподобаються більшості українців, але це погляд наших західних сусідів на ситуацію в світі, Європі, Україні, Донбасі. Його потрібно знати, щоб уникнути зайвих ілюзій щодо перспектив інтеграції України до Європи. ■

■ ВИПІЧКА

Бережливі
пироги

Доповнимо чаювання ситістю

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Морози — це чай, і бажано з чимось смачним. Але морози — це ще й передвісники свят, коли особливо хочеться бути у формі. Як жартують жінки, закінчився сезон схуднення до літа і почався сезон схуднення до Нового року. А як же морози і чай? Підійдемо до цього питання творчо: чай не скасовуватимемо, смаколики до чаю — також, хіба що трохи переглянемо калорійність і корисність. Бо саме остання ще й сприятиме природному рум'янцю, здоровому шовковистому волоссю, міцним нігтям, словом, тому, що має бути «в наявності» до свят.

Пісний пиріг із квасолі — чудовий вихід. Його варто спробувати менше одного разу, тобто мікроскопічний шматочок, щоб бажати його до кожного чаювання. Потрібно 300г квасолі, 120 г вівсяних пластівців, 40 г цукру, 4 столові ложки яблучного пюре (без цукру: запечіть чотири яблука і протріть крізь сито), по половині чайної ложки кориці та розпушувача і сіль.

Насамперед треба зварити квасолі до готовності. З'єднати квасолі, яблучне пюре, вівсяні пластівці, цукор, сіль корицю і розпушувач. Усі інгредієнти перемішати і збити в блендері. Деко застелити пекарським папером і рівним шаром викласти тісто. Випікати пиріг в нагрітій до 180 °С духовці півгодини.

Готовий пиріг зверху злегка притрусити цукровою пудрою і порізати на шматочки.

А ще цієї пори особливо смакуватимуть фруктово-ягідні десерти. Заморожені фрукти-ягоди зберігають максимум вітамінів і мікроелементів, при мінімальній тепловій обробці багато з них усе ще залишається. Отож дістаємо свої заморожені запаси (до речі, свіжа журавлина — також те, що треба) і печемо, прирізом, **пісний ягідний пиріг**. Він так і тане в роті, нагадуючи про літо і ягідне роздолля.

Для тіста потрібно: 2 склянки борошна, 5 столових ложок олії, 4 столові ложки цукру, 7 столових ложок води, по пакету ванільного цукру і розпушувача. Для начинки: 1,5 склянки заморожених ягід за смаком (вишні, полуниця, чорниця), 2 столові ложки борошна і 3 столові ложки цукру.

Перемішати склянку борошна, соду, цукор та ванільний цукор. Додати олію та попередньо охолоджену в холодильнику чи морозилці воду. Додати решту борошна і замісити еластичне тісто. Загорнути його в харчову плівку і покласти в холодильник на годину. Ягоди розморозити, рідину злити. Додати цукор і борошно, перемішати. Тісто розділити на дві частини (одна має бути трохи більшою від другої). Розкачати тісто товщиною приблизно 0,5 см. Більшу частину викласти на дно форми, змащеної олією, і сформувати бортики. На тісто викласти начинку і накрити зверху другою частиною тіста. Защипнути краї, наколоти тісто виделкою, присипати (за бажанням) кокосовою стружкою і випікати в розігрітій до 180 градусів духовці 20-25 хвилин. Готовий пиріг притрусити цукровою пудрою, порізати на шматочки і прикрасити листочками м'яти.

Залишається лише заварити духмяний чай. Смачного! ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Є страви, за смаком яких майже неможливо визначити пісні вони чи скоромні. Гриби, бобові, картопля, насіння, горіхи у вмілих руках стають настільки смачними, що навіть не передбачають скоромного «дodatку». І не треба вигадувати кулінарне «колесо», комбінувати десятки інгредієнтів, якраз у піст це зовсім зайве.

■ Наквасьте голубців

Якщо ви ще не готували, то наквайте смачних овочевих голубців: хрумких, пряних, ошатних. А знадобиться для цього (на одну капустину) 3 моркви і головка часнику.

Для розсолу потрібно: 1 л води, 1 столова ложка солі, 2 столові ложки цукру, по кілька горошин чорного і запашного перцю.

Насамперед треба моркву натерти на тертці для корейської моркви, додати подрібнений часник, сіль за смаком. Можна додати гострий червоний перець. Відварити у підсоленій воді капустяне листя, обрізати потовщення, загорнути в нього моркву, укласти в миску або банки і залити перекип'яченим гарячим розсолом.

Через 2 дні голубці готові.

Із власного досвіду: рекомендувати хоча б дві капустини, навіть якщо ви «новачок» у цій справі. Не сумнівайтесь, голубці точно будуть смачними!

■ Пісна піца

Для дітей спечіть пісну піцу з картоплею, хоча не лише малятам така страва припадає до смаку. Це й не дивно, бо вона дуже смачна, а на вигляд — неначе з картинки!

Тож для тіста візьміть 200 мілілітрів води, 2,5 склянки борошна, 2 столові ложки оливкової олії, 2 чайні ложки сухих дріжджів, чайну ложку солі. Для начинки: 4 картоплини, помідор, 100 грамів печериці, 5 столових ложок томатної пасты, зелень, перець.

Підігріту воду вилити в глибоку миску і розчинити сухі дріжджі, додати сіль та добре перемішати. Борошно просіяти і висипати в миску, ретельно вимішати тісто та додати оливкову олію, це раз добре вимішати, накрити рушником чи харчовою плівкою і поставити в тепле місце на годину, щоб тісто підійшло.

Тим часом картоплю треба помити і відварити в

■ ТРАДИЦІЇ

Пісні чи не пісні —
однаково смачні

Без м'яса можна готувати піцу й голубці

шкірці до готовності, зняти з плити, провідити від води і залишити на деякий час, щоб вона охолола. Варену картоплю очистити від шкірки і порізати тонкими кружальцями. Помідор помити і порізати шматочками. Печериці почистити і порізати. Тісто дістати з миски, посипати стіл борошном і розкачати тоненько, викласти на деко, зверху змазати томатною пастою, викласти шматочки вареної картоплі, помідори та печериці, посолити, поперчити, посипати подрібненою зеленню, пос-

Пиріг із вишнями може бути пісним.

Голубці без м'яса теж смачні.

тавити в розігріту духовку і випікати 20 хвилин при температурі 180 градусів.

■ І розтане будь-яке серце!

А не лише ягоди, які ви заздалегідь наморозили. Прийшов час їх розморозити і перетворювати чаювання холодного зимового вечора на смачне побачення з літом. **Пісний пиріг зі смородиною** (малиною, ожиною, вишнею без кісточок, чорницями тощо) — це те, що треба холодної пори.

Для тіста знадобиться 1,5 склянки борошна, 5 ложок олії, 2 столові ложки цукру, пакетик ваніліну, трішки солі і соди і 6 столових ложок холодної води.

Для начинки — склянка замороженої смородиною (чи інших ягід), 2 сто-

лові ложки цукру і столова ложка борошна.

Ягоди розморозити. У миску просіяти склянку борошна, додати сіль, цукор, ванілін, воду, олію, перемішати, додати решту просіяного борошна із содою. Замісити еластичне тісто, загорнути у плівку і поставити в холодильник на годину. В ягоди додати борошно і цукор, перемішати. Духовку включити на 180 градусів, форму змастити олією. Тісто поділити на 2 частини: більшу і меншу. Розкачати велику частину, укласти у форму, зробити бортики. Зверху розподілити начинку.

Розкачати меншу частину тіста, порізати його на смуги і викласти на пиріг решіткою. Змастити пензликом з олією. Поси-

пати цукром і випікати у духовці 30-35 хвилин. Остудити пиріг трохи у формі, потім порізати шматочками і викласти на таріль.

■ Зимові вишні

А цей пісний кекс — «Зимова вишня» — для особливих випадків, коли хочеться чогось надзвичайного!

Потрібно 400 г заморожених вишень, 2 столові ложки какао-порошку, 2 столові ложки меду, 2 склянки борошна, чайна ложка розпушувача для тіста, половина склянки олії, склянка цукру, пакетик ваніліну, трошки солі і цукрова пудра для посипання.

Розморозити вишню. Сік, що утворився, перелити в склянку. До соку долити теплої води, щоб загалом вийшла повна склянка. Борошно просіяти, додати розпушувач і какао-порошок. Окремо змішати мед, олію, сіль, цукор, ванільний цукор, влити вишневий сік. Добре вимішати. Додати вишні, перемішати, щоб ягоди розташувалися в тісті рівномірно. Вилити тісто у змащену олією форму для кексу. Випікати при 180 градусах 50-60 хвилин. Перевірити готовність зубочисткою.

Готовий кекс дістати з форми і притрусити цукровою пудрою.

І літо також побуває на вашому чаюванні. Смачного! ■

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Пройшов уже 24-й щорічний міжнародний благодійний ярмарок, організований Міжнародним жіночим клубом Києва, який об'єднує дружин дипломатів, експатів, іноземних бізнесменів. До благодійного розпродажу цього року долучилися представники 40 країн. Представники посольств іноземних держав продавали на стендах національні страви, традиційні продукти, а також одяг, побутові прилади, декор, книги, сувеніри. Ярмарок супроводжувався культурною програмою — звучала національна музика, пісні, танці з усього світу.

Відвідувачі залюбки дегустували

■ ДОБРОЧИННІСТЬ

І гуляш від посла

На благодійному ярмарку іноземних дипломатичних представництв пригощали національними стравами

канадські коктейлі та ковбасу з африканськими приправами. Жінки придивлялися до болгарської косметики, ризьких парфумів, французького вина. Діти просили купити печиво й солодощі. «До речі, в Австрії дітям на Різдво дарують шоколадних Святого Миколая та чорти-

ка Крампуса. Останній приносить із собою різку, щоб дитина не забувала слухатися», — говорить представниця австрійського стенду, яка ледь встигає продавати імбирні пряники.

Відвідувачі мали можливість спробувати удачу — у Великій лотереї виг-

рати цінні призи: авіаквитки, подарункові сертифікати до ресторанів, польські кошики з косметикою та продуктовыми наборами.

«Добру справу роблять члени міжнародного жіночого клубу — традиційний щорічний ярмарок, — переконаний Надзвичайний і Повноважний Посол Угорщини в Україні Ерно Кешкені. — Приготував на ярмарок 50 літрів нашого традиційного супу-гуляшу і все це зникло за годину! Думаю, що наступного року нам потрібно купити більший казан!»

Усі надходження з ярмарку дружин дипломатів традиційно підуть на потреби українських сиріт, людей похилого віку та дітей з особливими потребами. ■

Григорій Суркіс
віце-президент УЄФА, почесний президент ФФУ**«Був заклик від УЄФА та Євросоюзу до органів державної влади країн допомагати футбольним асоціаціям боротися з проявами нацизму та расизму на стадіонах».**

Григорій ХАТА

Про існування у світі структури, що має серйозний вплив на футбольне життя, — FARE (Football Against Racism in Europe) — в Україні дізналися в 2013 році, коли після її рапорту ФІФА заборонила «синьо-жовтим» до 2018 року проводити на «Львів арені» матчі планетарного відбору. У статуті FARE зазначено, що зусилля всіх її учасників — окремих персон, неформальних груп, організацій — спрямовані на боротьбу проти будь-яких форм дискримінації у футболі: расизму, ультраправого націоналізму, сексизму, транс-та гомофобії тощо. А в матчі відбору на чемпіонат світу-2014 між збірними України та Сан-Марино у Львові спостерігачі цієї організації зафіксували використання українськими ультрас нацистської символіки та расистської риторики, котра, власне, й стала підставою для суворої дискваліфікації «Львів арени», де тепер наша національна збірна не може грати матчі кваліфікації на ЧС-2018.

Здавалося, що після такого суворого покарання вітчизняні футбольні чиновники мали б уже кілька років наводити порядок у цьому, проте займатися виховною, роз'яснювальною роботою у вболівальницькому середовищі ніхто, схоже, не поспішав. Варто нагадати, що покарання, винесене у 2013 році ФІФА щодо фанатських витівок на «Львів арені», мало відтермінований характер. Обіцяний дисциплінарними органами «матч без глядачів», який мав відбутися в розпал кваліфікації на ЧС-2014 (Україна — Польща), нашим футбольним функціонерам удалося перенести на старт відбору наступного «мундіалю» (Україна — Ісландія). При цьому вердикт, що стосувався «Львів арени», не розповсюджувався на матчі відбіркового циклу Євро-2016.

Тож, по суті, перше серйозне рішення в контексті антидискримінаційної боротьби ФФУ зробила лише місяць тому, коли

■ ФУТБОЛ

Системно і на випередження

На українських стадіонах знову фіксують прояви нацизму, а нашій футбольній збірній можуть «приписати» ще один «матч без глядачів»

Нині українському футболу стало бракувати толерантності.
Фото з архіву «УМ».

за прояви нацизму, зафіксовані на матчі ЧУ між «Волиню» та «Дніпром» (22 жовтня), заборонила глядачам відвідувати два домашні поєдинки лучан. Щоправда, заходи впливу, коли через дії невеличкої групки «активістів» страждає незрівнянно більша група людей, навряд чи дадуть суттєвий ефект. Боротися з дискримінаційними правопору-

шеннями на трибунах стадіонів повинні профільні органи, працюючи, так би мовити, системно й на випередження. Гасіння вогнищ займання в різних місцях — це відверто паліативні методи, дієвої користі які навряд чи принесуть. Начебто покарали більшу групу людей, навряд чи дадуть суттєвий ефект. Боротися з дискримінаційними правопору-

■ ВИХОВНА РОБОТА

Уроки хорошої поведінки

Контрольно-дисциплінарний комітет ФФУ, скоріше за все, покарає головного тренера «Волині» Віталія Кварцяного, котрий після матчу 17-го туру ЧУ в Одесі дозволив собі сексистські висловлювання на адресу головного арбітра матчу Катерини Монзуль. Експресивний очільник луцької команди на післяматчевій прес-конференції був традиційно гострим на язик, однак не врахував, що, на відміну від попередніх своїх виступів, цього разу він узявся «підколупати» жінку. Так, комітет ФФУ з етикету та чесної гри вже розглянув «пряму мову» Віталія Володимировича й рекомендував КДК вжити щодо нього дисциплінарних санкцій.

До речі, з осені минулого року футболісти київського «Динамо» продовжують грати у футболках, де замість імені титульного спонсора нанесено гасло «Разом проти расизму». Цей напис з'явився на грудях динамівців після того, як Європейський футбольний союз звинуватив столичний клуб у тому, що під час домашнього матчу Ліги чемпіонів-2015/2016, у котрому «біло-сині» приймали «Челсі», на трибунах НСК «Олімпійський» київські фанати дозволили собі расистську поведінку.

Харкові новий «вболівальницький демарш».

Хотіли, було, у ФФУ порадувати місто великим футболем, котре останні три роки не мало можливості приймати міжнародні поєдинки, а влітку взагалі залишилося без команди майстрів, а фанати взяли й підклали функціонерам «свиню», знову змусивши FARE писати рапорт до Міжнародної федерації футболу про чергові прояви нацизму на українських стадіонах, котрі, до слова, можуть вельми дорого обійтися нашій збірній.

Загалом, традиційним у таких випадках покаранням — проведенням національної збіркою ще одного матчу без глядачів — справа може й не обмежитися, оскільки під час розгляду справи вже йтиметься про злісне порушення правил поведінки та дисципліни на трибунах українських футбольних арен. За таких обставин, не виключено, українську збірну можуть уже

покарати очковим штрафом чи взагалі дискваліфікувати з відбіркового турніру ЧС-2018. Наразі у ФІФА чекають від ФФУ роз'яснень інциденту, котрий мав місце 15 листопада під час товариського поєдинку між збірними України та Сербії. Подією, що у листі-відповіді федерація намагатиметься залагодити інцидент, наголошуючи на тому, що нацистські «речівки» вигукувала невеличка група людей (проти них, до речі, вже відкрито кримінальну справу) впродовж короткого часу, а стадіон при цьому таких «активістів» взагалі не підтримав.

Як видно, роботи у ФФУ накопичилося чимало. Окрім приємних справ, пов'язаних з організацією фіналу Ліги чемпіонів-2018, мусять працівники цієї інстанції попрацювати й над не зовсім привабливими проблемами «договірників» та дискримінації на вітчизняних стадіонах. ■

Григорій ХАТА

■ «ФОРМУЛА-1»

Пішов непереможеним

Здобувши перший у кар'єрі титул чемпіона світу, Ніко Росберг майже одразу вирішив завершити свої виступи в «королівських» перегонах

Ніко Росберг на переможній ноті завершив свою кар'єру у «Формулі-1».

Фото з сайту www.motortrend.com.

пійонський титул, 31-річний німець вирішив, що краще залишити спортивну арену «на коні», ніж пізніше завершувати кар'єру як один із багатьох «збитих» экс-чемпіонів світу, як, до прикладу, Дженсон Баттон, який після останнього Гран-прі цьогорічного сезону оголосив про кінець кар'єри в «Ф-1».

Багато хто з великих спортсменів вважає, що припиняти кар'єру потрібно непереможеним. Росберг також не захотів псувати чемпіонський імідж, попрощавшись із «королівським» пелетонном на піку слави. Дехто, щоправда, припустив, що, вчинивши таким чином,

Ніко просто відмовився від «другої серії» протистояння з переможцем двох попередніх сезонів Льюїсом Хемілтоном, який занадто болісно переніс розлучення з чемпіонським титулом. Хай там як, а все що хотів сказати у «Формулі-1» Росберг, він уже сказав — на гоночній трасі впродовж сезону-2016 і одразу по його завершенні.

Отже, наступного року одразу на двох чемпіонів світу в «королівських» перегонах буде менше. Без сумніву, й на місце Баттона в «Макларені», й на позицію Росберга в «Мерседесі» прийдуть молоді пілоти, котрих щороку все більше в «Ф-1». Додамо, що

заключний етап нинішнього сезону — Гран-прі ОАЕ — став останнім у «Формулі-1» і для досвідченого бразильця Феліппе Масси, котрий останніми роками виступав за «Уільямс». Подією, що саме напарник Масси — скромний фін Валттері Боттас — може замінити Росберга в «Мерседесі». Якщо так, то триразовому чемпіону світу Хемілтону не варто хвилюватися за статус першого пілота в німецькій стайні, котрий він безрезультатно захищав упродовж цьогорічної першості.

Цікаво, що одразу по завершенні Гран-прі ОАЕ між Льюїсом та керівництвом «Мерседеса» виник

конфлікт, який міг перерости у скандал із достроковим припиненням співпраці. З останніх сил намагаючись вцепитися за чемпіонський кубок, заклучні кола гонки в Дубаї британець їхав значно повільніше, ніж міг, створюючи підстави для того, аби конкуренти спробували обігнати Росберга, позбавивши того залізкових очок, необхідних для здобуття загального тріумфу. Тоді виконавчий директор «Мерседеса» Нікі Ла-

уда заявив, що Хемілтон порушив командну тактику, відверто проігнорувавши вимогу команди додати швидкості й не гальмувати пелетон. Не виключено, що подальше з'ясування стосунків могло завершитися розірванням контракту з британцем, проте після несподіваного рішення Росберга завершити кар'єру конфліктувати очільникам чемпіонської команди з титулованим гонщиком більше не має сенсу. ■

ПУТА ГІМЕНЕЯ

Удруге в ту ж річку

Дженніфер Лопес та Мадонна зібралися заміж за своїх колишніх чоловіків

Аліса КВАЧ

У світі зірок мода на розлучення поступово змінюється іншою тенденцією — модою на колишніх. І хоча, подекуди, пара Джонні Депп та Ванесса Параді склеюється не надто успішно, таблоїди жваво обговорюють можливість возз'єднання інших зіркових пар.

Після скандального поцілунку на сцені співачки та актриси Дженніфер Лопес зі своїм «ексом» Марком Ентоні і заявою про розлучення останнього із моделлю Шеннон де Лімою, яка з'явилася після цього, пішли чутки про те, що все це не просто так. І що Джей Ло не проти вступити вдруге в ту саму річку, прийнявши пропозицію руки і серця все ще коханого чоловіка. Бо одразу ж після розлучення Марка стало відомо, що і співачка кинула свого чергового бойфренда Каспера Смарта. І тут же поповзли чутки про майбутнє весілля, яке при-

значене на 5 червня наступного року. Ця дата обрана не випадково — саме цього дня 13 років тому Марк і Дженніфер побралися вперше.

Підкинула днями поживи для розмов і епатажна Мадонна. Виступаючи на одному з благодійних аукціонів у Малаві, на батьківщині її прийомних дітей Мерсі і Девіда, вона звернулася до свого колишнього чоловіка Шона Пенна з пропозицією... одружитися, якщо він пожертвує її фонду Raising Malawi \$150 000 на допомогу хворим дітям. І хоча цю ставку перехопив інший багатий бізнесмен, який запропонував більшу суму, Мадонна під звуки весільного маршу викликала Пенна на сцену і прикувала до себе кайданками зі словами: «Ну ось, тепер у нас усе, як колись».

Чи буде друга спроба вдалою і чи буде вона взагалі, покаже час. Утім це вже не перша (і не остання) спроба повернути минуле в історії шоу-бізнесу. Знаменита акторка Елізабет Тейлор була одружена вісім разів, і з них — двічі з актором Річардом Бартоном. Перший раз шлюб тривав 10 років, удруге — лише рік. І все одно Ліз називала цей час найщасливішим у своєму житті.

Дженніфер Лопес.

БУВАЄ

Не бий, кохана!

У Китаї суд захистив чоловіка від рукоприкладства благовірної

Ната НЕТУДИХАТА

Є один анекдот. Українку запитують: «Що ви зробите, якщо чоловік вам зрадить?»

— «Поб'ю його» — «А якщо зрадить вдруге?» — «Знов поб'ю!» — «А якщо втретє?» — «Розлучусь». — «Але чому?» — «А навіщо мені чо-

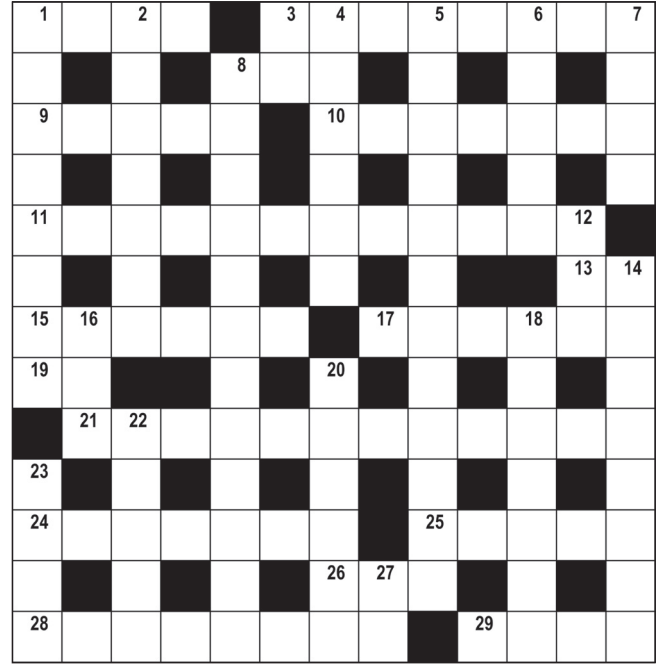
ловік-каліка?».

Утім, як з'ясувалося, темпераментні й важкі на руку жінки існують не лише в Україні, а й у... Китаї. Так, один із судів Пекіна заступився за чоловіка, який упродовж двох років потерпав від побоїв благовірної. За словами потерпілого, востаннє це сталося в листопаді на очах у їхньої новонародженої доньки.

Чоловік надав суду свідчення поліції та медичні довідки про побої. Суд узяв це до уваги і зобов'язав жінку по-

кинути їхню спільну квартиру, заборонивши їй наблизитися до чоловіка ближче, ніж на 200 метрів, і переслідувати його чи його родину. За порушення припису їй загрожує 15 днів адміністративного арешту і штраф у розмірі 1000 юанів (145 доларів США).

Видання China Daily, яке оприлюднило цю новину, уточнює, що ця заборона діятиме впродовж півроку. За цей час подружжя має помиритися або прийняти рішення, як їм бути далі.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №151

По горизонталі:

1. Місце, де ночують тролейбуси, трамваї, локомотиви. 3. Офіцерський чин у царській армії, що відповідав званню капітана. 8. Дворянський титул у Великій Британії. 9. «Чар-зілля червона рута зорею упала в... Здавалось, що це навіть, здавалось — на все життя» (пісня). 10. Річка на Житомирщині. 11. Столиця Гондурасу. 13. Спрощена назва популярної російської соцмережі. 15. Жанр прозового твору. 17. Крамниця, де виготовляються і продаються ліки. 19. Акціонерне товариство. 21. Промова, яка виголошується, як доповнення головного виступу. 24. Назва населеного пункту. 25. Французька романтична комедія. 26. Частина драматичного твору чи вистава. 28. Невеличка посудина для чаю чи кави. 29. Друга частина творчого псевдо лауреата фестивалю «Червона рута-89» Станіслава Щербатих.

По вертикалі:

1. Старовинна міра земельної площі в Київській Русі, а пізніше в Україні, Росії та Білорусі. 2. Село під Києвом, де розташовано Національний музей архітектури і побуту України. 3. Нота. 4. Президент Нікарагуа. 5. Спосіб обробки металу, який застосовується при виготовленні металічних балок, рейок, кутів, арматури та інших виробів сталі фор-

ми. 6. Насичений розчин цукру. 7. Мистецький огляд, естрадна вистава, що складається з окремих номерів, об'єднаних однією ідеєю. 8. Штат на північному сході США. 12. Донецький кондитерський концерн. 14. Річка на Донбасі. 16. Радянський естрадний та оперний співак, виконавець ролі Містера Ікса в першій радянській екранізації оперети «Принцеса цирку». 18. Організація або державний орган, які випускають в обіг гроші та цінні папери. 20. Місто на Запоріжжі. 22. Письмовий документ офіційного характеру. 23. Прапор. 27. Традиційне закінчення українських прізвищ.

Кросворд №150 від 6 грудня

ПРИКОЛИ

— Пояснить, чому ви так завзято намагалися від мене втекти, і я не стану відбирати у вас права.

— Три тижні тому моя дружина пішла до інспектора ДАІ, і коли я побачив вашу патрульну машину, то вирішив, що ви вже захотіли її повернути.

Клятва Гіппократа недійсна при відсутності поліса та грошей!

— Як далеко ступив прогрес. Раніше, щоб викликати дощ, шаман бив у бубон або приносив у жертву незайманих.

— А зараз?
— Досить помити машину.

Двоє приятелів.
— Що це ти вирізуєш із газети?

— Ось замітка про чоловіка, який убив дружину, яка нишпорилла по його кишнях.

— І що ж ти з нею зробиш?
— Покладу в свою кишню.

Бабця з дідом дуже любили грати в хованки. Баба вранці ховала самогон, а ввечері, якщо дід його знаходив, то ховалася баба.

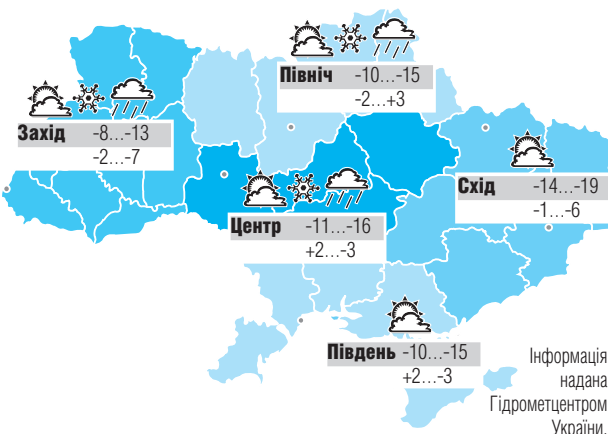
ПОГОДА

8 грудня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, мокрий сніг із переходом у дощ. На дорогах місцями ожеледиця. Вітер західний, 7-12 м/с. Температура вночі -10...-12, удень близько 0.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, мокрий сніг. **Славське:** вночі -7...-9, удень -1...+1. **Яремче:** вночі -9...-10, удень +1...+3. **Міжгір'я:** вночі -9...-11, удень -1...+1. **Рахів:** вночі -8...-10, удень 0...+2.

6 грудня висота снігового покриву становила: **Славське** — 20 см, **Плай** — 11 см, **Міжгір'я** — 20 см, **Рахів** — 25 см, **Івано-Франківськ** — 3 см, **Яремче** — 3 см, **Пожежевська** — 3 см.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua
Коректорська група: (044) 454-87-53
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kiev.ua

Відділи:
новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povny4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були!», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009156 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 993
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю — суботу (спільний номер)
Тираж 86734